

Adoption & Samfund

Medlemsblad for Adoption & Samfund | Nr. 5 | Oktober 2013 | 37. årgang

LÆS I DETTE NUMMER:

Beretning 2013 | Møde i Nordic Adoption Council | Mødet med min biologiske mor | Boganmeldelse | Indkaldelse til generalforsamling

INDHOLD

Ina Dulanjani Dygaard: Mødet med min biologiske mor	4
Hovedbestyrelsens beretning for perioden juli 2012 – juni 2013	7

NORDIC ADOPTION COUNCIL 2013

Nordisk møde i Torshavn på Færøerne	10
Ina Dygaard: De unge adopterede	10
Helena Mosskov Starcke: Beskyttelse af børn i Sydafrika	11
Louise Svendsen: Surrogatmødre – hvad har det med adoption at gøre? Alt! ..	12
Marianne Østergaard: Research af rødder	13
Louise Svendsen: Nye vinde i familiestyrelsen	15
Bog anmeldelse: En verden til forskel	15
Indkaldelse til A&S Generalforsamling	16
Nyt fra lokalforeningerne	17
Lokalforeninger og landegrupper	22
Rådgivningsguide	23
Adoptionskalender	24

Adoption & Samfund

Foreningstelefon:

65 92 00 18

Hjemmeside:

www.adoption.dk

HOVEDBESTYRELSE

Formand:

Jens Damkjær
Vestre Fasanvej 53
8410 Rønde
jens.damkjaer@adoption.dk
40 83 41 93

Næstformand:

Michael Paaske
Klanghøj 47
8670 Låsby
michael.paaske@adoption.dk
65 96 05 21 (priv.) / 29 48 53 06 (mob.)

2. næstformand:

Jørn K. Pedersen
Prangerager 38
7120 Vejle Øst
joern.k.pedersen@adoption.dk
60 82 04 35

Sekretær (valgt uden for HB):

Carl Erik Agerholm
Teglvej 4, Frifelt
6780 Skærbæk
carlerik@fam-agerholm.com
74 75 73 65

Bestyrelsesmedlemmer:

Marianne Østergaard
Vesterbrogade 191, 4.
1800 Frederiksberg C
marianne.oestergaard@adoption.dk
33 22 95 53

Helena Mosskov Starcke
Multebovej 13
9330 Dronninglund
helena.moskov.starcke@adoption.dk
53 55 45 48

Ina Dulanjani Dygaard
Høegh-Guldbergs Gade 139, st. th.
8000 Århus C
ina.dygaard@adoption.dk
20 77 06 70

Lene Borg
Tveje-Merløse 2B
4300 Holbæk
lene.borg@adoption.dk
40 60 92 01

Lilian Vigtoft-Jessen
Nørregade 32
6670 Holsted
lilian.vigtoft-jessen@adoption.dk
24 20 51 01

Charlotte Christensen
Gl. Ringkøbingvej 1A
7400 Herning
charlotte.christensen@adoption.dk
97 21 18 78

Rie Østergaard
Holbækvej 16
7400 Herning
rie.oestergaard@adoption.dk
97 22 12 87

Claus Bo Hansen
Pilevang 21
4690 Haslev
claus.bo.hansen@adoption.dk
56 31 45 90

Suppleanter:

Sanne Vindahl Nyvang
Christian Winthers Vej 4A, 03. th.
1860 Frederiksberg C
sanne.vindahl.nyvang@adoption.dk
28 57 00 19

Kasserer (valgt uden for HB):

Ellen Larsen
Glenstrup Søvej 15
8990 Fårup
kasserer@adoption.dk
86 45 26 32

Medlemsadministration:

Adoption & Samfund
Medlemsadministrationen
Skibbroen 6,2. – Postboks 13
6200 Aabenraa
medlemsadm@adoption.dk
35 29 42 52

KOLOFON

Redaktion:

Hovgårdsparken 53
2670 Greve
bladet@adoption.dk

Redaktionsmedlemmer:

Heidi Senderovitz 60 72 90 05
Hovgårdsparken 53 (kontakt efter 19)
2670 Greve

Anne-Louise Linnemann Bech 39 61 03 61
Enighedsvej 49B
2920 Charlottenlund

Anne Marie Andresen 38 79 97 35
Raunstrupvej 6 (kontakt 17-19)
2720 Vanløse

Lykke L. Pedersen 45 85 12 79
Brede 65
2800 Kgs. Lyngby

Pia Reinholm Jensen 47 74 23 53
Elverdamsvej 3A
3300 Frederiksværk

Anna Carolina G. Nielsen 40 17 70 47
Nordre Jernbanegade 13A, 2.tv.
3400 Hillerød

Ansvarshavende for dette nummer:

Anne-Louise Linnemann Bech

Medlæser:

Anna Carolina G. Nielsen

Grafisk produktion:

Eks-Skolens Trykkeri ApS 35 35 72 76
Oplag: 4.300 stk.

Adresseændring, udmeldelse m.v. bedes meddelt medlemsadministrator på e-mail medlemsadm@adoption.dk.

Abonnement kr. 425,-
Medlemskab inkl. blad kr. 425,-
Annoncepris Kr. 10,- pr. spaltecentimeter.

Bladet modtager altid gerne billeder. Hvis du ønsker fotografens navn nævnt, skal det anføres. Husk at oplyse om navn, adresse, motiv, afgiverland og tidspunkt. Bladet (inklusive billederne) lægges altid efterfølgende på www.adoption.dk.

Artikler i bladet udtrykker forfatterens synspunkter og ikke redaktionens eller foreningens. Redaktionen forbeholder sig ret til almindelig korrekturlæsning af indkomne artikler.

Bladet udkommer i februar, april, juni, september, oktober og december.

Forsiden: Oliver er på legepladsen på en regnvejrsdag.

NÆSTE DEADLINE:

10.11.13

Du kan melde dig ind i Adoption & Samfund på www.adoption.dk, eller brug koden her:

Varme efterårshilsner fra redaktionen

Lasse, 15 mdr., født i Etiopien.

Jeg står foran hotellet med ægteparret.

Mødet med min biologiske mor

Efter knap 22 år uden kontakt til min biologiske mor sad jeg pludselig i flyveren på vej mod Colombo. Med en fotobog med billeder fra mit liv i håndbagagen var jeg endelig klar til at begive mig ud på mit livs rejse. Jeg skulle vise min mor, at den beslutning, hun tog for ca. 22 år siden, var den helt rigtige!

Af Ina Dulanjani Dygaard

Jeg har tit tænkt, at jeg skulle tilbage til Sri Lanka. Se landet, hvor jeg blev født. Møde min mor. Men jeg havde nok aldrig tænkt, at det lige skulle ske d. 29. juli 2013. Ja, det var dagen, hvor jeg mødte min biologiske mor. Det er det bedste, der er sket i mit liv.

Det startede med, at vi landede i Colombo d. 28. juli efter mange timers rejsen – og lidt for meget drama undervejs (vores fly fra Kastrup var gået i stykker, så det var lige før, at vi ikke var kommet til Colombo!)

Jeg var totalt overvældet af situationen og kunne egentlig kun koncentrere mig om at falde i søvn på hotellet. Min far, som var med som støtte, gik ud for at udforske byen.

Jeg har altid haft det lidt svært med at skulle rejse til mit fødeland – i hvert fald som turist. Det virker akavet og helt forkert for mig, så jeg skulle lige vænne mig til at være der. Vi får pakket lidt ud, og om aftenen udforsker vi hotellet og dets 13 restauranter.

Vi går tidligt i seng, for vi skal være friske og veludhvilede til den følgende dag. Det skulle så vise sig, at jeg ikke fik sovet ret meget af ren og skær nervøsitet!

Mor-datter-hyggedag

Det er mandag d. 29. juli. Det er tidligt om morgenen, og vi går ned for at spise morgenmad. Jeg er rigtig træt og kan hverken spise eller drikke. Det eneste, jeg kan overskue, er at ryge et par cigaretter og ellers

bare sidde og glo ud i luften. Jeg har aldrig været så nervøs før i mit liv! Grunden til, at jeg var så nervøs, var nok, at jeg havde det her brændende ønske om, at dagen skulle blive en slags mor-datter-hyggedag. Det skulle være en dag, hvor jeg bare kunne nyde min mor uden at tænke på, at jeg aldrig ville få hende at se igen. Og samtidig med dette brændende ønske var der jo også en kæmpe frygt for, at det ikke ville blive sådan!

Jeg er vildt nervøs for, hvordan vi skal kommunikere. Jeg har jo godt nok Pam, som har hjulpet mig med at finde min mor. Hun vil fungere som tolk, men alligevel er jeg lidt nervøs for kommunikationen. Jeg synes, tiden går vildt langsomt, men jeg når

ikke at sidde ret længe, før der kommer en sms dumpende ind. Den er fra Pam. Hun skriver, at de er på vej – 10 minutter senere banker det på døren.

Jeg åbner døren og ser min mor stå dér lige foran mig! Pam kommer og giver mig et kram, og derefter giver min mor mig et forsigtigt kram. Hun er mindst lige så nervøs, som jeg er!

Hun er meget berørt af situationen og græder. Da jeg krammer hende, kan jeg godt mærke en klump i halsen, men på én eller anden måde forsvinder den. Lige pludselig havde jeg slet ikke behov for at græde, hvilket er lidt underligt. Jeg havde forventet, at jeg ville bryde fuldstændig sammen! Men der er en connection mellem os med det samme. Der er slet ikke nogen tvivl om, at det var min mor! Jeg kan stadig mærke den der glæde i maven, når jeg tænker på hende, for det der er bare min mor. Vi er naturligvis lidt nervøse i starten, men jeg forsøger at smile så meget, som jeg kan. Jeg ved ikke rigtigt, hvordan jeg skal komme hende nærmere. Ikke fysisk, men følelsesmæssigt. Men så begynder hun at snakke om mig som baby, og hun fortæller nogle ting, som for mig i dag er guld værd, og så brydes isen langsomt. Hun fortæller mig blandt andet, at mit navn Dulanjani faktisk ikke er det navn, hun ønskede, jeg skulle have. Hun havde ønsket, jeg skulle hedde Dulanjanlee (der er jo ikke den store forskel!), men at en sygeplejerske har skrevet forkert på min fødselsattest.

Det var ret mærkeligt, tænkte jeg. Jeg hører jo tit om adoptivbørn, som opdager fejl i deres adoptionspapir bl.a. på grund af forkerte oversættelser, men det er jo ikke engang dét, som er tilfældet her. Nej, det er simpelthen skrevet forkert på originalsproget. Dulanjani er slet ikke et sri lankansk navn, så jeg har fået mit helt eget unikke navn. Men det betyder jo så desværre, at min tatovering på venstre skulder er forkert skrevet. Men hun var stadig stolt af, at jeg havde fået den lavet. Jeg viser hende vores fotobog, som indeholder billeder fra hele min opvækst. Både hende og Pam er enormt imponerede over bogen. Det fungerer så godt, fordi min mor selv kunne sidde og kigge i den. Bladre frem og tilbage. Hun var meget optaget af de billeder, hvor man tydeligt kunne se ligheden mellem os. Hun var også meget optaget af billeder, hvor man kunne se, hvor jeg bor. Og jeg sidder og fortæller, og vi nyder begge to hinandens selskab.

Vi går ned i hotellets lobby, hvor min grandfætter sidder og venter på os. Han er et dejligt menneske, men ret tilbageholdende. Meget venlig og smilende.

Han får også set bogen og min tatovering.

Jeg står ved søen i Colombo.

Her står jeg foran hospitalet Colombo South Teaching Hospital med ægteparret og deres to børn.

Pam forlader os for en kort stund, da hun lige skulle hjem og hente nogle ting. Jeg tænkte naturligvis på, hvordan vi skulle kommunikere, men eftersom min mor er blødt lidt op, tør hun godt at tale engelsk. Hverken Pam eller jeg anede, at min mor kunne en lille smule engelsk, men det var da helt fantastisk at opdage, fordi så kunne jeg få sagt nogle ting til hende direkte.

Da Pam kommer tilbage, har hun et ægtepar med. Jeg vidste godt, inden jeg tog af sted, at der var et par, som gerne ville møde mig. Ægteparret hjalp min mor med husly, da hun var gravid med mig. Vi boede hos

dem, indtil jeg skulle adopteres bort. Jeg kan ikke deres navne, men kvinden fortalte mig, at det var hendes mor, som var med i retten i Colombo, da jeg blev bortadopteret. Min adoptivmor havde altid troet, at det var min mormor, men det var det så ikke. Og det er jo én af de mange finurlige ting, der sker, når man møder sin biologiske familie. Man får den rigtige historie at vide, hvilket ofte er det, som man higer efter.

De var enormt glade for at se mig og se, hvad jeg havde udviklet mig til. Manden arbejder stadig på hospitalet. Vi sad og snakkede lidt om, hvad jeg gerne ville bruge ▶

► mine dage på. Jeg fortalte, at jeg gerne ville se hospitalet og købe en sari. Situationen blev hurtigt vendt på singalesisk, og på få minutter er det blevet besluttet, at min mor og grandfætter skulle med ud og købe sari, og ægteparret ville vise mig rundt på hospitalet senere på dagen. Pam har med det samme bestilt en tuk tuk.

Sari shopping og hospitalsbesøg

Der går et par timer (eller sådan husker jeg det!), og så tager vi af sted. Tuk tuk'en holder klar ude foran hotellet. Min mor kører med os, mens min granfætter tager sin motorcykel. Det er min første gang i en tuk tuk, og det er virkelig sjovt! Trafikken er vanvittig. For det første kører man ligesom i Storbritannien, og for det andet så handler det bare om at finde plads på vejen. Nå, men vi kører igennem den kaotiske trafik i et kvarters tid, og så ankommer vi til butikken, som huser alverdens saris.

Vi kigger på lidt forskellige, og min mor går enormt meget op i det. Jeg får forklaret ekspedienten, at jeg aldrig har bundet en sari før, og han viser mig forskellige måder at binde den på. Min mor er hele vejen igennem meget optaget af, at vi finder den rigtige sari til mig. Det er virkelig en god oplevelse for os begge to, og vi går begge ud fra butikken med en sari i hånden. Herefter skal vi tage afsked, og det er lidt mærkeligt. For jeg troede, at jeg nu skulle sige farvel til hende for evigt, men hun havde på hotellet besluttet, at hun ville komme den dag, vi skulle rejse hjem. Så derfor blev det bare til en ordentlig krammer. Men det var virkelig mærkeligt at sige farvel til hende. Vi havde det jo så godt sammen, så hvorfor kunne vi ikke bare blive ved? Jeg havde det jo lidt som om, at tiden var gået i stå. Jeg nød det i fulde drag. Det ved jeg, at hun også gjorde – men jeg ved jo også godt, at den barske realitet venter i en lille landsby knap 4 timer fra Colombo. Hendes døtre og mand ved ingenting. Hun er nødt til at tage tilbage til sine døtre (hendes mand er heldigvis i Mellemøsten!) og lade som om, at intet var hændt. Og det er, ja undskyld, skidesvært.

Nå, men vi siger farvel og kører videre. Vi har lidt tid i overskud, så vi kører hen til et hindu tempel. Det er enormt spændende at se. Da klokken bliver 17, ankommer vi til hospitalet, hvor ægteparret venter på os. De har taget deres to voksne børn med. Datteren kan heldigvis engelsk og fungerer derfor lidt som tolk. Det er slet ikke, som jeg havde forventet. De danske hospitals-gange er komplet lukkede til, men her var gangene åbne – der var ikke engang glas i vinduerne. Der var bestemt heller ikke så sterilt, som der er derhjemme. Vi starter på fødegangen, hvor jeg heldigvis får lov til at

se den stue, jeg er født på. Jeg må godt nok ikke komme helt ind på stuen, men jeg kan kigge derind. Hold nu op, der er stor forskel! Der var ingen maskiner, som bippede eller målte hjertelyd – der var slet ikke nogen hyggelig atmosfære eller pastelfarver på væggene. Det var lidt af et chok, men omvendt også rigtig dejligt at opleve. De fleste herhjemme ved godt, hvilket hospital de er født på – men de har ikke set fødestuen. Det har jeg nu.

Vi besøger også den afdeling, hvor manden arbejder. Jeg følte mig lidt som en abe i et bur, for jeg blev virkelig vist frem. Man kunne meget tydeligt mærke på ham, at han var stolt af at kunne vise den „hjemvendte dansker“ frem. Hans kollegaer ville da også have taget nogle billeder, for de synes også, det var enormt spændende. Ja selv patienterne satte sig op i sengene for at kigge.

Derefter kører vi hjem. Det har været den mest vanvittige – og fantastiske dag i mit liv! Og pludselig kan jeg godt mærke, at jeg ikke har spist hele dagen.

Som en reaktion på hele dagen, bliver jeg enormt træt. Jeg havde forventet, at jeg ville græde helt vildt. Det gjorde jeg slet ikke. Jeg sov i flere timer i stedet.

Kontakten med min mor føltes så naturlig og dejlig, at der ikke var et behov for at græde. For der var noget, som faldt på plads indeni.

Den svære afsked

Torsdag mødes vi igen. Denne gang er til start kun min mor og grandfætter. Min mor har skrevet et brev til mine forældre og et til mig. I brevet til mig skriver hun blandt andet, at den mandag vi mødtes, var den lykkeligste dag i hendes liv. Hun har så meget mere, som hun gerne vil sige til mig, så hun håber, at vi mødes en dag igen.

At få sådan et brev fra sin mor er jo fuldstændig fantastisk. Jeg lovede hende med det samme, at jeg nok skulle komme tilbage til Sri Lanka og besøge hende.

Men samtidig med al den her lykke er det også et stort savn. Jeg savner hende hver eneste dag. Jeg lever mit liv, som jeg plejer. Men jeg kan mærke, at der langsomt sker noget indeni. Der er ikke længere et behov for at arbejde med mine følelser, og det er faktisk meget mærkeligt, fordi jeg gennem de sidste 18 måneder har arbejdet rigtig meget med mig selv. Jeg tænker meget tit på, hvorfor jeg ikke reagerer udadtil på den her rejse. Hvorfor græder jeg ikke? Hvorfor er det så nemt? Jeg troede jo, at jeg ville komme hjem til et kæmpe stykke arbejde, men jeg har faktisk ikke haft brug for det. Det at møde min mor har åbenbart sat nogle brikker på plads i mit indre puslespil.

Senere kommer både Pam og ægteparret med deres datter. Vi snakker og hygger og beslutter os for at tage nogle billeder ude i den skønne natur. Der bliver fotograferet på kryds og tværs med mange forskellige konstellationer.

Klokken 14 tager vi afsked. Jeg gik med min mor og grandfætter ud foran hotellet, og her bliver min mor ked af det. Jeg kan godt mærke, at det er rigtig svært, og her er jeg nødt til at være den stærke. Jeg aer hende på kinden og fortæller, at hun ikke skal være ked af det. Jeg lover hende igen at komme tilbage. Jeg får den varmeste krammer af min grandfætter. Selvom jeg ikke har kunnet kommunikere særlig godt med ham på grund af sprogbarrieren, så er jeg slet ikke i tvivl om, hvad han føler for mig. Han anså mig fra start som familie. Jeg krammer naturligvis også min mor, og til sidst så går de. Min far står og venter inde i lobbyen. Da de er gået, kan jeg godt mærke, at jeg bliver ked af det. Jeg går udenfor for at ryge en smøg og lige have 5 minutter for mig selv. Her bliver jeg ked af det, og tårerne triller ned ad kinderne. Jeg bliver ked af det, fordi jeg ville ønske, at jeg kunne dele hver eneste dag med min mor. Nu havde jeg endelig fundet ud af, at jeg havde det så godt sammen med hende – og så skal jeg tage afsked med hende. Samtidig bliver jeg også vildt overvældet af situationen, fordi jeg ikke ved, hvornår jeg ser hende igen. Og det er både rigtig svært, og det gør også rigtig ondt. Jeg har vel lige det her moment i en 10 minutters tid, og så holder det faktisk op. Jeg er stadig trist, men ikke helt ødelagt. Og siden da har jeg faktisk ikke grædt.

Ina har to mødre

Nu er jeg hjemme igen, der er gået en måned. Jeg lever mit liv stort set som før. Den første tid gik naturligvis meget med at vise billeder og fortælle historier, men derudover er alt, som det plejer at være. Mine forældre herhjemme er stadig ligeså meget mine forældre, min søster er stadig min søster, og jeg er stadig Ina.

Men Ina har nu 2 mødre. Før anså jeg min mor for at være det der abstrakte begreb „biologisk mor,“ som sad nede på den anden side af kloden. I dag er hun meget mere end det. Hun er min mor! Men det gør ikke min mor herhjemme til mindre mor, og det ved hun også godt. Der er ingen konkurrence, og ikke en grænse for, hvor meget mor man kan være. De er begge mine mødre. ■

HOVEDBESTYRELSENS BERETNING for perioden juli 2012 – juni 2013

DET POLITISKE ARBEJDE

v. *Jens Damkjær*

Det politiske arbejde har i det forgangne år været præget af stor medieopmærksomhed omkring international adoption. Særligt har formidlingen af børn frigivet til adoption fra Etiopien tiltrukket sig opmærksomhed med uheldige sager, hvor forhold både vedr. formidling og adoptionsfaglig rådgivning og støtte har vist, at der er et presserende behov for en indsats.

Adoption & Samfund arbejder primært politisk med foreningens formål, som ifølge § 2 er: „at varetage såvel adopteredes og adoptanters som kommende adopteredes og adoptanters interesser“ og at udbrede kendskabet til og forståelse for adoptionsideen i overensstemmelse med Haagkonventionen af 29. maj 1993, under hensyntagen til barnets tarv, således som defineret i FN's erklæring om barnets rettigheder“.

Vi har kunnet glæde os over, at en af de ældste mærkesager for A&S blev tilgodeset på finansloven sidste år. Det drejer sig om enlige adoptanters ret til at modtage det særlige børnetilskud og dermed endelig være ligestillet med biologiske enlige forældre. Vi har efterfølgende og på baggrund af de sidste to landsmøder koncentreret energi og indsats omkring to af de øvrige mærkesager, permanent PAS (Post Adoption Service) og oprettelsen af et videns- og formidlingscenter for adoption.

I det forgangne år har vi i HB brugt meget tid og energi på at navigere mellem mediernes behov for hurtige historier, der appellerer til den danske befolknings følelser, og på at fastholde en saglig adoptionsfaglig kommunikation. En af indsatserne er A&S' ugentlige facebook-opdatering, hvor gruppen pt. nu er oppe på 1245 medlemmer. Vi oplever, at vi et langt stykke hen ad vejen er lykkedes med en strategisk medietilgang, der fastholder fokus på at få det politiske niveau i tale og fremstå som det, vi selv oplever os som, nemlig som en troværdig, velkvalificeret samarbejdspartner vedrørende adoptionsspørgsmål.

I det politiske arbejde er vi blevet opmærksomme på, hvor vigtigt det er ikke blot at arbejde landspolitisk, men også at arbejde på det kommunale niveau. Det er i kommunerne, og særligt i de kommunale

pædagogiske psykologiske rådgivninger (PPR) og blandt fagfolk i børnesager, at adoptionsfagligheden skal bygges op og omsættes til hjælp og forebyggelse.

Det var derfor en særlig glæde, at både daværende social- og integrationsminister, Karen Hækkerup, og formanden for de ca. 1700 kommunalt ansatte psykologer, Niels Morre, valgte at deltage i A&S' landsmøde på Dalum landbrugsskole. Vi præsenterede her en model for, hvordan Familieretsafdelingen, Adoptionsnævnet, de adoptionsforberedende kurser, PAS-rådgivningen, PPR-rådgivningerne og de børnefaglige rådgivere i kommunerne kan arbejde sammen om at hæve de adoptionsfaglige indsatser til det niveau, der er intentionen i Haagkonventionen.

I skrivende stund befinder vi os i den afsluttende fase af finanslovforhandlingerne for 2014. Vi har for kort tid siden fået ny minister for bl.a. adoptionsområdet, Annette Vilhelmsen, med titlen social- børne- og integrationsminister. I forslaget til finansloven er udmeldt en ramme på ca. 280 millioner kr. over fire år til en forebyggende indsats vedr. udsatte børn. Vi ser frem til, at ministeren har blik for, at børn, der har mistet sin familie og skal finde fast grund under fødderne i en ny familie, er i en udsat position og derfor bør have del i midlerne vedrørende en forebyggende adoptionsfaglig indsats.

GRUPPEN AF ENEADOPTANTER – GEA

v. *Marianne Østergaard*

For eneadoptanter er 2013 det sidste år, hvor deres børn ikke får særligt børnetilskud som andre børn af enlige forældre. Takket være mange års politisk indsats i Adoption & Samfund får eneadoptanters børn særligt børnetilskud fra 1. januar 2014. Det noteres med tilfredshed i GEA.

Den næste politiske mærkesag for Gruppen af Eneadoptanter kan meget vel gå hen og blive øremærket barselsorlov til faren – her skal vi sørge for at sikre, at eneadoptanters børn ikke ender med kortere overført enten til moren eller til en anden omsorgsperson.

Tidligere var GEA en forening med primært arrangementer for mor med barn. På

grund af den store frustration over de stigende ventetider er der nu også kommet behov for flere ventecafé-møder og andre arrangementer for vordende eneadoptanter på venteliste. Ventecaféen er endvidere tænkt som mulighed for at danne netværksgrupper.

GEA arrangerer desuden foredrag for eneadoptanter og kulturarrangementer for adoptanterne og deres børn.

ADOPTION & SAMFUND – UNGDOM

v. *Ina Dulanjani Dygaard*

Gennem det sidste års tid har ASU holdt 2 arrangementer henholdsvis i Odense og Frederiksværk. Foreningen er i vækst, og der er altid en håndfuld førstegangsdeltagere med. Begge arrangementer var enormt vellykkede, vores tilbagemeldinger var rigtig positive. Vi har gennem det seneste år gjort mere ud af at lave sociale aktiviteter. På den måde bliver de unge rystet godt sammen og får måske krydset nogle grænser på den gode måde. Der har dog stadig også været meget fokus på områder, som er relaterede til adoptionsverdenen, hvorfor vi i Frederiksværk havde en rumæner ude og holde foredrag om Rumænien. Medlemmerne var enormt interesserede, og det endte med at alle gerne ville til Rumænien. Målet var, at medlemmerne skulle kende lidt til et af de repræsenterede fødelande i foreningen.

Det, som adskiller sig fra sidste år, er, at ASU har været brugt rigtig meget af vores samarbejdspartnere og medierne. I maj måned var formand Ina Dygaard og kasserer Johanna Vigholt med i debatprogrammet Gadens Parlament. Ina og Johanna har også været ude og holde oplæg for en af ACs delegationer fra Nigeria.

Man kan fornemme, at omverdenen har fået øjnene op for ASU, og det synes vi jo er rigtig dejligt. Det er meget positivt, når forskellige parter benytter sig af ASUs „ekspertise“ inden for adoption.

Rent organisatorisk er der også sket meget. Vi har fået oprettet et medlemsregister, fået udarbejdet en medlemserklæring samt vedtaget en politik for indtagelse af alkohol og narkotika, så foreningen har noget at handle efter i nødstilfælde. Generelt går det fremad takket være bestyrelsen. ▶

▶ ADOPTIONSPRISEN

v. *Marianne Østergaard*

Adoption & Samfunds adoptionspris blev ved landsgeneralforsamlingen i 2012 givet til cand. psych. Niels Peter Rygaard, Århus, for en stor og helt enestående indsats gennem mange år. Ikke mindst hans store faglige engagement på vigtige områder som tilknytning og tilknytningsproblemer, og senest hans store og uegennyttige arbejde for, i projekt Fair Start, at uddanne personale på børnehjem i hele verden var udslagsgivende for at tildele Niels Peter Rygaard adoptionsprisen.

Foruden at fungere som privatpraktiserende psykolog er Rygaard forfatter til flere bøger og artikler i videnskabelige tidsskrifter om tilknytning og tilknytningsproblemer samt bidrager til „Adoptionshåndbogen“.

Udgivelsen af bogen „Severe attachment disorder in childhood“ i 2006 igangsatte et internationalt udviklingsforløb, der har ført til online-uddannelsen Fair Start, et EU forsknings- og praktikerbaseret projekt til uddannelse af børnehjems personale i omsorg for anbragte småbørn. Projektet udvikler sig stadig, og det bliver tilgængeligt på flere og flere sprog (foreløbig er det oversat til 29 sprog). Det anslås, at et sted mellem 40.000 og 50.000 personer er involveret i Fair Start-projektet. Adoptionsprisen består af et kunstværk fra et af de lande, adoptivbørnene kommer fra. I 2012 havde vi valgt kunstgenstande af to gadekunstnere, Ashif Malamba og Otieno Gomba, fra Kibera, en af Afrikas største slumbyer, som ligger i udkanten af Kenyas hovedstad Nairobi. De to kunstnere har lavet workshops med børn fra Kibera, en slags kunstterapi, bl.a. for at hjælpe børnene over de traumer, de fik på grund af de voldelige sammenstød i

efterdønningerne på valget i 2007, som var specielt voldsomme i Kibera.

LANDSMØDET 2013 MED TEMAET: „ADOPTION – EN FAMILIEFORM DET ER VÆRD AT KÆMPE FOR“!

v. *Lene Borg*

For 3. gang blev mødet afholdt på Dalum Landbrugsskole den 9. og 10. marts 2013. I den åbne del - lørdag deltog 80 personer. I den lukkede del, der var forbeholdt de aktive medlemmer, deltog ca. 50 personer.

Landsformand Jens Damkjær bød velkommen til årets Landsmøde, hvorefter Nis Grønager og hans datter Asta var klar til at synge og spille vores adoptionssang „To hænder – to farver“.

Jens Damkjær fortsatte med sin velkomsttale og fortalte bl.a. om året, der er gået, hvor HB har haft 4 mærkesager, nemlig:

- Ligestilling af eneadoptanter i forhold til det særlige børnetilskud
- Afskaffelse af 26-års reglen, der rammer de adoptivbørn, der er adopteret efter 6-års alderen
- En permanent PAS-ordning (Post Adoption Service)
- Oprettelse af et Videns- og Formidlingscenter for Adoption

Foreningen har i det forgangne år løbende været i kontakt med social- og integrationsminister Karen Hækkerup i forhold til ovennævnte mærkesager, og på Adoptionskonferencen på Christiansborg den 19. september 2012 var det også disse sager, der blev fremlagt og debatteret. Heldigvis har noget af arbejdet båret frugt, idet der i forbindelse med vedtagelsen af Socialpakken i 2012 blev sat punktum for sagen om det særlige børnetilskud, da selvvalgt enlige forsørgere, herunder eneadoptanter, med virkning fra 1. januar 2014 bliver lige-

stillet med andre enlige forsørgere og får ret til det særlige børnetilskud.

Den store medieopmærksomhed omkring formidlingen fra Etiopien, der fulgte i kølvandet på filmen „Adoptionens Pris, har medført, at der generelt er kommet større opmærksomhed omkring adoption. Det, der manglede i mediedækningen, var imidlertid den globale idé og udgangspunktet for al adoption, nemlig at det skal føre til et liv, der bedrer barnets vilkår.

Åbningstalen

Åbningstalen blev i år afholdt af PPR-psykolog og formand for de kommunalt ansatte psykologer i Danmark Niels Morre. Han fortalte om de nye bestemmelser i Folkeskoleloven, der betyder, at skolelederne nu i langt højere grad kan undlade at inddrage PPR, hvis der skal sættes ind i forhold til et barn. Lovændringen betyder på den ene side et tab af faglighed i beslutningerne. Forældre kan ikke længere kræve en pædagogisk-psykologisk vurdering af deres barn, da beslutningen nu ligger i den enkelte kommune. På den anden side medfører den nye lov det positive, at PPR-psykologerne nu frigøres til andre opgaver og dermed får en større mulighed for at tilrettelægge og tilpasse støtten til elever med særlige behov, herunder adoptivbørn. Niels Morre understregede, at hans faggruppe ville prioritere at gå ind i adoptionsfeltet og han delte A&S' ønske om, at der i alle kommuner skal være ansat fagfolk, der kan rådgive, supervisere og lave behandling af adoptionsspecifik karakter.

Inklusion af adoptivbørn i skole og samfund

Da Jens Damkjær i sit civile erhverv er skoleleder, tog han „skolelederkasketten“ på i sit næste indlæg, og han fortalte om, hvordan inklusion af adoptivbørn kan ske i skole og samfund, og Damkjær fortalte om adoptivfamilien som begreb, adoptivbørns sår på sjælen, sproget – det gemte og det glemte, angst og styrende adfærd, selvtillid og selv-værd, fejl-diagnoser og sluttede af med at fortælle om sin drøm, nemlig oprettelse af et Videns- og Formidlingscenter for Adoption.

Hvad kendetegner en adoptivfamilie på godt og ondt

Efter frokosten var det psykolog og PAS-konsulent Lone Skrubbeltrang tur til at indtage talerstolen. Hun fortalte om, hvordan adoptivfamilier på mange måder er som andre familier, og så alligevel ikke, for der er nogle særlige ting, der gør sig gældende. Barnet har lidt et tab, og det præger familien. Også Lone Skrubbeltrang havde en drøm, nemlig en fortsat PAS-ordning, som sundhedsplejersker kan henvise til, el-

MEDLEMSOVERSIGT				
Lokalforening	Antal pr. 30/6 2013	Antal pr. 30/6 2012	Antal pr. 30/6 2011	Antal pr. 30/6 2010
Bornholm	28	27	29	28
Fyn	273	268	284	281
Gudenåen	244	242	255	249
København	393	397	414	434
Københavns Omegn	285	285	314	320
Midt- og Vestsjælland	237	232	251	259
Nordjylland	286	297	305	309
Nordsjælland	310	318	336	328
Sydsjælland	177	199	199	208
Sydvestjylland	168	204	204	200
Sydøstjylland	193	213	213	218
Vestjylland	173	182	182	193
Østjylland	397	421	424	427
I alt	3064	3.285	3.407	3454

Hertil kommer et antal udenlandske medlemmer + gæster, som anført i beretningen.

ler at sundhedsplejerskerne har en adopti-
onsfaglig viden.

Hvordan kan adoptivfamilier få den fornødne hjælp hos det offentlige

Så var turen kommet til fagchef Lars Boe Wille, Holbæk kommune, der tegnede et billede af, hvordan adoptivforældre kan få hjælp i kommunen, og hvilken lovgivning man skal forholde sig til. Skal adoptivbørn have den fornødne støtte i det offentlige, kræver det, at man holder fast i, at alle børn skal have lige muligheder for udvikling. Adoptivbørns udfordringer skal ligestilles med dem, andre udsatte børn kan have.

Lars Boe Wille påpegede, at begrebet „adoptionfaglighed“ skal sammenholdes med ønsket om oprettelsen af et Videns- og Formidlingscenter, ligesom den fortsatte forskning i området skal understøttes. På den måde gør man det muligt for det kommunale børneområde i højere grad at oparbejde et relevant kendskab til målgruppen adoptivbørn og dens specifikke behov.

Paneldebat – og ministerbesøg!

For første gang i foreningens historie var det lykkedes os at få en minister til at deltage i Landsmødet, idet daværende social- og integrationsminister Karen Hækkerup deltog i paneldebatten lørdag eftermiddag!

„Sådan kan Folketinget støtte Adoption som en familieform, der er værd at kæmpe for“. Det var en meget stor glæde, at flere politikere havde fundet tid i kalenderen til at deltage i landsmødets vigtige paneldebat. På politikersiden deltog ud over Karen Hækkerup (S), Pernille Skipper (EL), Mette H. Dencker (DF) samt Sanne Rubinke (SF). Derudover bestod panelet af Lars Boe Wille, Holbæk kommune, og Niels Morre, foreningen af kommunalt ansatte psykologer i Danmark, samt direktørerne for hhv. Dan-Adopt og AC Børnehjælp, Marianne Wung-Sung og Margrethe Primdahl. Ordstyrer i debatten var landsformand Jens Damkjær.

Der var bred politisk enighed om bedre støtte til adopterede og adoptivfamilier og anerkendelse af behovet for rådgivning efter adoptionen i form af en permanent, landsdækkende PAS-ordning, og det blev fastslået, at der er et behov for øget forskning og viden på alle niveauer, ikke mindst set i lyset af de sidste års forskellige sager om anbringelser uden for hjemmet. Der var også vilje fra de deltagende politikere til at gøre PAS-ordningen permanent. Spørgsmålet er så, om tilbuddet skal finansieres af Staten via finansloven, eller om der er alternative muligheder, fx at gøre tilbuddet til en post i satspuljeordningen.

Det blev endvidere diskuteret, hvordan fagfolk kan blive klædt på med adoptionsspecifik viden.

- Skal viden om adoption være en del af pensum ved lærer- og pædagoguddannelserne?
- Skal PPR klædes på til at rådgive lærerne om adoption?
- Skal man satse på at udvikle en rådgivning generelt til børn med særlige behov, eller til adoption specifikt?
- Hvilken rolle skal VISO spille?

Der blev givet udtryk for, at der er behov for et mere kritisk blik på hele adoptionssystemet, da det er altafgørende, at adoption foregår etisk korrekt i alle led.

Margrethe Primdahl, AC Børnehjælp, påpegede, at det optimale er at vokse op i sin egen familie, i sit eget land, og stillede så spørgsmålet, om man overhovedet skal arbejde med adoption. Hertil svarede hun selv JA, for hvis vi i Danmark opgiver international adoption, fordi det er politisk ukorrekt, så lader vi nogle af verdens mest udsatte børn i stikken.

Marianne Wung-Sung, DanAdopt, mente, at den gode adoption altid er til barnets bedste. Alle vil barnets bedste, men det er en særlig opgave. De formidlende organisationer er mennesker, der arbejder med mennesker og ikke varer, og det er nødvendigt at respektere og anerkende landenes vilkår og behov. I forhold til den lovgivningsmæssige indsats i Danmark bør fokus ligge på trivselsfremmende frem for stigmatiserende tiltag. Og vi skal være retorikken bekendt.

Socialministeren ville hverken anklage eller frikende tilsynet, men mente, at det kræver den allerstørste opmærksomhed. Afslutningsvis konstaterede Jens Damkjær, at den politiske opbakning til adoption som familieform er større end nogensinde og så frem til at se politikernes ord omsat til handling. Herefter sluttede den åbne del.

Næste dag var fokus rettet mod lokalforeningerne, og hvordan vi fastholder medlemmerne. Bagefter var der 4 forskellige workshops, hvorefter der var cafedialog om „hvordan A&S bedst understøtter „Adoption - som en familieform, der er værd at kæmpe for! Dagen blev sluttet af med gode råd til HB, inden vi sagde farvel og tak for denne gang!

SEKRETARIATET/ MEDLEMSADMINISTRATIONEN

v. Carl Erik Agerholm

Det indførte betalingsgebyr for dem, som betaler medlemskontingent med indbetalingskort på 25,00 kr., har ikke ændret billedet, som vi ønsker. Der er stadig 21% af vores medlemmer, der åbenbart gerne betaler dette beløb for at modtage et girokort. Det koster foreningen en del penge at udsende indbetalingskort, da arbejdsgangen er manuelt, og det ønsker vi, at medlemmerne selv skal betale en del af. Beløbet bør nok overve-

jes sat yderligere op, således at det passer sammen med omkostningerne. Vi anbefaler, at man tilmelder sig NETS (det tidligere betalingservice). Vi udmelder nu eventuelle rester én måned før, således at vi har så få rester som muligt op til afholdelse af generalforsamlingen. Dette overvejer vi at stramme yderligere op på. En mulig løsning kan være, at vi indfører kontant betaling med betalingskort ved indmeldelse. Så undgår vi de såkaldte „hovsa-indmeldelser“, som koster en del for foreningen. Medlemsadministrationen har i årets løb indmeldt 143 nye medlemmer. Det er atter en lille nedgang, som selvfølgelig kan henføres til, at der er gennemført færre adoptioner. Der er udmeldt 240 medlemmer. Pr. 1. juli havde vi 3133 medlemmer, heraf 332 eneadoptanter, 64 gratister, og 15 udenlandske medlemmer samt 18 abonnemeter.

Desværre ser vi siden opgørelsen, at ret mange har meldt sig ud, efter at de har modtaget opkrævning på medlemskontingentet. Og der kommer næsten ingen nye til. Nu begynder nedgangen i antal adoptioner også rigtig at gøre sig gældende hos foreningen. Det belaster økonomien ret kraftig, og der må indføres besparelser eller indtægterne må øges på anden vis. Fortsætter udviklingen, har vi måske kun ca. **2000 medlemmer om blot 5 år.**

Da det er ret dyrt at sende bladet til vore udenlandske medlemmer, har vi nu indført en løsning, således at de eventuelt får bladet tilsendt elektronisk via Dropbox. Dette benytter de 13 af 15 udenlandske medlemmer sig af.

Lokalforeningerne ønsker mailadresser på så mange medlemmer som muligt. De ønsker at sende nyhedsbreve elektronisk til medlemmerne for dels at spare porto og papir samt arbejdsgangen lettes væsentligt. Derfor har der været indrykket annoncer i et par blade med opfordring til at meddele eventuelle ændringer til medlemsadm. Dette har indtil nu i skrivende stund resulteret i 46 rettelser. Der er således lang vej endnu. Alle ændringer skal behandles manuelt. Det resulterer i en lidt større omkostning til medlemsadm.

Opgaven med indscanning af blade er desværre ikke gået helt planmæssigt på grund af forskellige ting. Det vil nok strække sig over et par år endnu. Der skal måske findes en anden løsning end dropbox til opbevaring.

Og så arbejdes der med vores gratis VIP-liste hos groupcare, som er forældet og ikke vedligeholdes mere. Vi har derfor købt en mere professionel løsning, som vi i løbet af efteråret tager i brug som afløsning for det gamle. Alle brugere bliver herefter såkaldte vipbrugere i systemet. ■

Nordisk møde i Torshavn på Færøerne

I midten af september deltog en lille delegation fra Adoption & Samfund og ASU i det nordiske møde, som Nordic Adoption Council afholder hvert andet år med en åben konference-del.

Foruden de nordiske deltagere var der inviteret oplægsholdere fra blandt andet Sydafrika, fra *Det permanente bureau for Haager-konferencen* (www.hcch.net) og fra organisationen *International Social Service* (ISS), der har hovedsæde i Geneve.

I dette nummer af bladet kan du læse om fem af indlæggene, og du kan finde oplægsholdernes præsentationer og baggrundspapirer for både disse og andre indlæg på NAC's website: www.nordicadoption.org

Fra Sydafrika kom Deirdre Blackie, medstifter af National Adoption Coalition, og Katinka Pieterse, direktør for AFM Abba Adoptions, holdt oplæg om Forventninger og vilkår i et giverland, *Expectations from a country of origin. Working with biofamilies. Issues around abandonment and culture in SA*. Fra Haag's permanente bureau deltog principal legal officer Laura Martinez-Mora og senior legal officer Hannah Baker, der talte om det sidste nye fra deres kontor.

Mia Dambach og Cécile Jeannin, begge koordinatore i International Social Service holdt oplæg om muligheder og faldgruber, når man ønsker at finde sine biologiske rødder, *Legal and practical considerations*

Mia Dambach og Cécile Jeannin, begge fra ISS, ved NAC-mødet i Torshavn september 2013.

for research of origin. Robert Jonassen fra Familiestyrelsen præsenterede de seneste nye tiltag, der er sket med de obligatoriske forberedelseskurser til adoption.

Ina Dulanjani Dygaard holdt oplæg om ASU, Adoptions & Samfunds ungdomsafde-

ling og om vigtigheden af etikken i adoptioner. Inas oplæg var afsæt for en paneldebat med unge adopterede fra hele Norden den følgende dag. ■

De unge adopterede

Af Ina Dygaard, formand for ASU

Gennem hele konferencen var der fokus på de unge adopterede. Det er forholdsvis nyt for NAC at invitere de adopterede med til konferencen, men AC Børnehjælp havde kæmpet hårdt for, at de adopterede skulle deltage denne gang. Derfor var jeg som formand for Adoption & Samfund – Ungdom inviteret til at holde tale om foreningen og om aktuelle emner indenfor adoptionsverdenen. Der blev talt om organisationen, og om hvor vigtig etikken er for

de adopterede. Der blev fortalt om ASU's holdninger til åbne adoptioner, de biologiske forældres ret til kontakt samt PAS til alle adopterede.

Om lørdagen blev der afholdt en paneldebat, hvor adopterede fra Danmark, Norge, Sverige, Island og Færøerne besvarede en masse spørgsmål. Debatten handlede i høj grad om, hvordan vi hver især havde haft et behov for at engagere os med vores fødelande. Et andet tema var også søgen efter rødder. To ud af de seks paneldebattører havde fundet deres biologiske

mødre. Derudover blev der også diskuteret åbne adoptioner.

På lørdagens generalforsamling åbnede Margrethe Primdahl og Michael Paaske op for muligheden for at skabe en ungdomsorganisation under NAC. Der var stor opbakning til projektet hos bl.a. Familieretsafdelingen og det finske bestyrelsesmedlem. NAC's generalforsamling besluttede at skrive på deres aktivitetsplan, at bestyrelsen skal tage stilling til, hvorvidt der kan skabes en platform for de unge under NAC. ■

Beskyttelse af børn i Sydafrika

Nordic Adoption Council havde inviteret Deirdre Blackie, medstifter af The National Adoption Coalition i Sydafrika og Katinka Pieterse, direktør for AFM Abba Adoptions, som oplægsholdere om forventninger og vilkår i et giverland, arbejdet med biofamilier og beskyttelse af forladte børn og kultur i Sydafrika.

Af Helena Mosskov Starcke

I 2010 blev 3.500 børn forladt, og tallet er stigende. Der er over 2 millioner forældre-løse børn i Sydafrika.

Katinka Pieterse introducerede *The National & Provincial Adoption Coalition of South Africa*, der blev lanceret i marts 2011 for at skabe national opmærksomhed om adoption. Koalitionen arbejder for partnerskaber og samarbejde på tværs, udveksling af best practice, uddannelse, udvikling og en central lovgivning.

Sydafrikas provinser havde ikke en ensartet lovgivning eller et ensartet system for forladte børn. Der var ingen regler eller struktur i forhold til forladte børn. Hvis du fandt en baby og gik til politiet med barnet og sagde: „Jeg har fundet denne baby,“ spurgte politiet: „Vil du beholde den?“

The National Coalitions projekt er blevet indført i syv af ni provinser, og forhåbentlig er alle ni provinser med ved udgangen af 2013.

Deirdre Blackie er medstifter af The National Adoption Coalition i Sydafrika. En avisforside gjorde udslaget. Et nyfødt barn var smidt på en losseplads i Soweto mellem

Deirdre Blackie fra National Adoption Coalition In South Africa på NAC-mødet i Torshavn.

en toiletrulle og noget brændt pap. „Når et liv så let kan kasseres, som en ubrugelig ting, uværdig for vores omsorg, hvad skal vi så tænke...? Dette barns død må få os til

„Jeg har endnu ikke mødt en ung kvinde, der har forladt et barn, som ikke var først forladt af deres kæreste, elsker, mor eller forældre!“

– Deirdre Blackie.

at spørge, om det er det samfund, vi ønsker. Det samfund vi ønsker at skabe for vores børn“.

Selvom lovgivningen er ændret, så børnene først kan blive adopteret nationalt, er det meget få, der overvejer adoption i Sydafrika. Faktisk er antallet af nationale adoptioner faldende. Der er kulturelle forhindringer, og ideen om adoption er i modstrid med afrikansk social praksis.

Sydafrikansk kultur er syndebugken

I Sydafrika bliver kultur ofte syndebugken i forhold til de forladte børn og den manglende vilje til at adoptere.

Ubuntu, den afrikanske humanistiske filosofi om fællesskab og menneskelighed siger 'Intet barn skal efterlades uden familie', men realiteten er meget anderledes i det moderne Sydafrika. Den generelle opfattelse er, at adoption er anti-ubuntu.

Gennem de sidste to et halvt år har The National Coalition forsøgt at ændre folks holdning og skabe en positiv holdning til adoption gennem reklamer. The National Coalition forsøger at udvikle begrebet Ubuntu til moderne kontekst og de nutidige sociale udfordringer.

Fra: Ubuntu = Den udvidede familie – stammen har ansvar for børnene. Blodets bånd er altafgørende.

Til: Ubuntu = Vi er alle forbundet, og vores samfund har et fælles ansvar for børnene.

Deirdre er begyndt at studere igen. Hun

læser antropologi for at få mere viden om mødrene, som forlader deres børn. Resultaterne af hendes research var overvældende.

En stikprøve på 10.000 viste, at 22% af 15-19-årige var mødre, og 24% havde været gravide. En af de største udfordringer de unge møder i byerne i Sydafrika i dag er den stadig større kløft i kommunikationen mellem dem selv og deres forældre. Kun få forældre er i stand til at besvare prekære spørgsmål om seksualitet. Mere end nogensinde før er de unge overladt til selv at håndtere deres seksualitet. Som de unge siger om sex: Det er sjovt, og det er gratis.

Flere af de unge tror, at man ikke bliver gravid, hvis man bare har lidt sex. De tror, at de skal dyrke meget sex for at blive gravide. Samtidig er det en generel opfattelse,

„Alt hvad jeg kan sige er, at jeg ikke ved det. Jeg ved, at jeg netop har forladt ham der. Selv hvis han kommer tilbage, vil han vide, hvad jeg gjorde ved ham. Jeg kan ikke engang forklare mig selv det. Hvordan kan du sige til dit barn: Ser du min dreng, jeg forsøgte at dræbe dig. Psykologen sagde, at det måske var hormonelt eller fødselsdepression. Hun har ikke givet mig medicin for det; vi talte bare om det“.

– Mor, der blev fanget

at unge piger ingen selvrespekt har, og det er derfor, de bliver gravide. Derfor bliver de behandlet så grimt.

I 2011 var der 77.771 legale aborter i Sydafrika – en stigning på 31% siden 2010.

50% af alle aborter udført i Sydafrika er gennem usikre kanaler. 40% af alle børn i Sydafrika er født af enlige forældre.

Den lave forekomst af ægteskaber i Sydafrika – og sårbarheden hos enlige mødre, svækkelse af den traditionelle udvidede fa- ▶

- milie, urbanisering, virkningen af fattigdom og hiv/aids, har ført til en alarmerende stigning i antallet af forladte babyer.

Nogle unge kvinder, bliver accepteret i familien med deres barn. Men for de fleste unge piger har et barn en ødelæggende effekt på deres skolegang og liv. Diskrimination og fordomme mod deres uægte barn er også et problem.

Forladte børn er ofte det andet eller tredje barn. Det første er sendt hjem til bedsteforældrene eller bliver passet af moderen. Børn fra et tidligere forhold kan også være et problem.

I Afrika bliver de fleste forældreløse børn passet af deres udvidede familie, men stigende fattigdom, øget afhængighed og sammenbrud i den udvidede familie placerer denne type pleje under ekstremt pres (UNICEF 2001:15). Næsten halvanden mil-

lion børn i Sydafrika lever i *skip generation*-husstande, hvor et barn bliver taget hånd om af en bedsteforælder. Disse typer af familie-baserede ordninger er uformelle og er derfor vanskelige at kontrollere.

De traditionelle healere – Sangoma

Deirdre Blackie har talt med flere traditionelle healere i Sydafrika – Sangoma. De praktiserer traditionel afrikansk medicin og udfylder forskellige sociale og politiske roller i samfundet. De har alle det samme svar: „Sandheden sætter dig fri.“

Ærlighed, åbenhed og kærlighed til dig selv og alle de personer, der er involveret i det drama, der er dit liv, vil formilde forfædrene og bringe dem tilbage til dig og dig til dem.

Forfædrene ved det, når en person, der har opgivet et barn, konsulterer healeren,

og så bliver han eller hun ofte fortalt, at „et sted i verden, er der et barn, der græder efter dig“.

En Sangoma kan udføre et rensende ritual, hvor du bliver rensset for det, du har gjort forkert, eller det, en anden har gjort forkert, som kan have påvirket dig og dit liv.

Deirdre Blackie har fået at vide, at nogle børn søger efter deres forfædre hele deres liv, fordi de har fået at vide, at årsagen til deres problemer ikke er deres liv, men snarere det faktum, at de ikke har tilknytning til de ånder, der skal vejlede og beskytte dem.

Tilknytningen sker ved at forbinde dig med din fars familie eller klan-medlemmer, ofte en tante, onkel eller en ældre, og bede dem om at udføre en ceremoni, hvor de introducerer dig til klanens forfædre, så de kan kende dig og guide dig i din sjæls rejse gennem livet. ■

Surrogatmødre

– hvad har det med adoption at gøre? Alt!

Af Louise Svendsen, psykolog og rådgivningskoordinator i A&S

En surrogatmoder eller rugemoder er en kvinde, der påtager sig at føde et barn til en anden end sig selv. Internationalt er brug af surrogatmødre stigende, og det skyldes de lange ventetider på adoption og manglen på små sygdomsfrie børn. Mange potentielle adoptanter ser ud i verden efter en surrogatmoder. Barnet kan undfanges med sæd og æg fra det par/den forælder, der skal være juridisk og social forælder efterfølgende, eller med donation af sæd og æg evt. fra surrogatmoderen.

Denne vej til ønskebarnet kan blive kompliceret, idet verdens lande ikke ser ens på det juridiske forældreskab – er det de kommende forældre eller den fødende kvinde? Lad os tage et eksempel: et barn fødes af en surrogatmoder i Indien, men er tiltænkt et norsk forældrepar. I Indien betragtes det nyfødte barn som tilhørende de norske forældre, men i Norge betragter man barnet som tilhørende den fødende kvinde dvs. surrogatmoderen. Således står vi nu med et barn, der er såvel uden forældre som statsborgerskab!

De eksisterende konventioner kan ikke løse problemet – for skal vi gennemføre en

international adoption, er der allerede adskillige forhold, der strider mod Haag-konventionen, fx at der er samtykke til adoptionen forud for barnets fødsel, barnet er ikke forsøgt placeret i dets fødeland hos forældre eller slægtninge, surrogatmoderen har typisk modtaget penge, ligesom der har været forudgående kontakt mellem afgiver- og modtagerforældrene. Og så mangler der regler for, hvordan barnet gøres til en lovlig borger i dets nye land.

Ifølge informationer hos Det permanente bureau i Haag løser nye forældre problemerne på mange, ofte kreative og ikke helt lovlige måder. De kan vælge at lade, som om kvinden har født i udlandet. De bruger barnets pas fra dets oprindelsesland til at få det ind i deres eget land og håber, at papirerne sidenhen ordner sig. De påstår måske, at manden er faderen og dermed kan tage barnet med, og efterfølgende forsøger de at gennemføre en stedbarns adoption, som kompliceres af, at det kræver den biologiske mors samtykke. Andre igen smugler barnet med hjem og håber det bedste.

Disse adoptioner fratager barnet muligheden for sidenhen at spore sit ophav, idet der ikke systematisk gemmes informationer om dets baggrund. Ligeledes er disse børn meget sårbare – går noget galt i samarbej-

det med surrogatmoderen eller i legaliseringen i det nye land, kan børnene ende med at blive forældreløse institutionsbørn, ligesom de manglende reguleringer af disse forældreskaber åbner op for misbrug, udnyttelse af børnene eller anden omsorgssvigt.

Andre ting der aktuelt optager konto- ret i Haag er: Hvordan sikres, at adoption ikke bliver så stærk en økonomisk faktor i afgiverlandene, at dette i sig selv bliver en motivationsfaktor for at holde gang i adoptionsindustrien og giver incitament til at finde børn til adoption, snarere end at finde forældre til udsatte børn? Hvordan hjælpes afgiverlandene til at tage hånd om egne børn? Kan det sikres, at donorer ikke må formidle adoption, så landene oplever økonomisk bistand er uafhængig af leverancer af børn til adoption? Hvordan håndteres adoptioner til forældre bosat i et fremmed land; er adoptionen national- eller international? Hvordan sikres det, at forældrenes nationalstat vil godkende adoptionen og dermed barnet som borger? Og hvad gør vi med de forældre, der har dobbelt statsborgerskab? Kan det undgås, at adoptivforældre siger ja til special need-børn udelukkende af angst for, at de ellers ikke får et barn? Skal der laves internationale regler vedr. familieadoptioner? ■

Research af rødder

Der er i dag i højere grad end tidligere en tendens til at integrere fortiden i den adopteredes identitet, og mange har et ønske om at afdække den del af den personlige historie, der hidtil har været mørkelagt. Med internettet, sociale medier og globaliseringen i det hele taget er dét at lede efter og finde sine rødder på sin vis blevet lettere end tidligere, men ikke desto mindre rummer det de samme dilemmaer og problemstillinger som hidtil, mener Cécile Jeannin og Mia Dambach, der holdt oplæg på NAC-mødet.

Af Marianne Østergaard, medlem af HB

Cécile Jeannin og Mia Dambach er begge medarbejdere i organisationen *International Social Service (ISS)*, som har hovedsæde i Geneve, og har afdelinger i 13 lande, fire associerede kontorer og korrespondenter i 120 lande – dog ikke i Danmark. ISS arbejder med at forsvare og hjælpe familier, især børn, der er blevet adskilt på tværs af landegrænser som følge af migration, flygtningestatus eller andre omstændigheder som f.eks. international adoption.

At lede efter sine rødder handler ikke bare om at søge eller eftersøge, men om *research*, fastslår Cécile Jeannin og Mia Dambach som forklaring på ordet *research* frem for *search* i den engelske titel på deres oplæg på NAC-konferencen: *Legal and practical considerations for Research of origins – with a special focus on illegal adoptions & social media*. Altså *research* eller efterforskning vedrørende den adopteredes oprindelse.

Med brug af ordet *research* lægger de to oplægsholderes også vægt på dét, som er en af deres hovedpointer: at man har brug for professionel rådgivning i sådan en proces. I praksis at finde ud af, hvem der i den konkrete situation kan yde professionel og upartisk rådgivning, er imidlertid ikke så ligetil, og der kan også være tale om økonomisk vederlag forbundet med at benytte sådan en rådgivning.

Der er to sider af efterforskningen af ens oprindelse: den juridiske og den psykologiske.

Modsætningen mellem ret til viden og ret til anonymitet

Fra et juridisk perspektiv anerkender international lovgivning, konventioner m.v., at det enkelte menneske har ret til at kende sin oprindelse, og dette synspunkt vinder i stadig højere grad frem, f.eks. også i.f.h. sæddonation. Ifølge *Konventionen om barnets rettigheder* paragraf 7.1 har et barn ret til så vidt muligt at kende sine forældre og

Paneldebat på NAC-møde i Torshavn september 2013: fra venstre Johanna Vigholt (DK), Ellinor Kiby (S) og Ina Dulanjani Dygaard (DK).

at nyde omsorg fra dem. Og konventionens paragraf 8 fastslår barnets ret til at opretholde sin identitet. Komiteen for børns rettigheder (bestående af 18 uafhængige eksperter) anbefaler medlemslandene at styrke implementeringen af denne ret, og det samme gør Haag-konventionen – dog med en understregning af, at denne ret skal ses i sammenhæng med lovgivningen i hvert enkelt land.

Netop det forhold, at lovgivningen varierer en del fra land til land, kan gøre det kompliceret at lede efter sit biologiske ophav inden for lovgivningens rammer. For eksempel varierer det meget, hvor gammel den adopterede skal være for at få adgang til de oplysninger, der er registreret i adoptionsjournalen. I mange lande ligger grænsen ved myndighedsalderen, men i nogle lande skal man være ældre (f.eks. 25 år i Italien), og i andre lande kan man være yngre (f.eks. 12 år i Holland). Endvidere skal man være opmærksom på, at det er reglerne i det land, hvor man søger informationer, der

gælder: altså afgiverlandets love, når det er oplysninger der, man søger, og modtagerlandets regler, når det er der, man søger. Og i nogle lande kan man kun få adgang til oplysninger under bestemte forudsætninger, f.eks. tilsagn fra den biologiske familie eller myndighederne.

Selv om der er en øget social åbenhed omkring adoption, og et stigende antal lande anerkender den adopteredes ret til at kende sit ophav, har denne ret ikke altid forrang i forhold til den oprindelige families ret til at forblive anonym.

Opbevaring af oplysningerne

For at det i praksis overhovedet giver mening at søge oplysninger om sin oprindelse, kræves det naturligvis, at disse oplysninger foreligger – dvs. at de opbevares og gemmes.

Ifølge både *Konventionen om barnets rettigheder* og *Haag-konventionen* er der pligt til både bevare af og fortrolighed omkring oplysninger om barnets identitet.

Ideelt set bør disse oplysninger ikke kun bestå af barnets fødselsattest, men også oplysninger om dets historie: Hvor har barnet boet? Hvad skete med dets venner på børnehjemmet eller hos plejefamilien? Hvilke beslutninger er der truffet vedrørende barnet?

I praksis bliver overholdelsen af kravet om at opbevare oplysningerne håndteret meget varieret i forskellige lande, men der er en tendens i retning af mere systematisk og centraliseret opbevaring af informationerne. F.eks. i Colombia, hvor det tidligere var helt op til det enkelte børnehjem at opbevare journalerne, er det nu lagt i hænderne på en central myndighed. Det varierer dog også meget fra land til land, hvor længe oplysningerne opbevares. Det kan spænde fra 100 år, som i Brasilien, Burkina Faso og Sydafrika til fem år i delstaten Oaxaca i Mexico. Ifølge *Den europæiske konvention om adoption af børn*, som blev revideret i 2008, skal oplysningerne opbevares i mindst 50 år, men ISS anbefaler, at dette hæves til 100 år eller allerbedst på ubestemt tid. Det forekommer nemlig, at også adopteredes efterkommere ønsker at opspore deres oprindelse, selv om den adopterede selv ikke gjorde det.

Et scenarie, Dambachs og Jeannins oplæg ikke forholder sig eksplicit til, er, hvordan man kan gribe sin efterforskning an, når der ikke står noget i adoptionsjournalen, eller alt tyder på, den er forfalsket, fordi den siger noget helt andet end det, den adopterede selv kan huske. I den situation, kan man måske være nødt til at bruge andre kanaler end de officielle, hvis man vil finde sandheden.

Illegale adoptioner

Der er ifølge Dambach og Jeannin et stigende antal eksempler på, at adopterede i forbindelse med eftersøgning af deres oprindelige familie opdager, at adoptionen ikke er foregået legitimt. Derfor skal man være forberedt på, at man måske får oprevet en historie, der er anderledes end den, man hidtil har regnet for sandheden. Typisk er der tale om manglende samtykke til adoptionen, forfalskede fødselsattester og ureglementerede betalinger i forbindelse med adoptionen.

Dambach og Jeannin understreger dog, at det er meget sjældent, at man kan tale om *trafficking* i forbindelse med adoption, idet *trafficking* drejer sig om situationer, hvor mennesker handles m.h.p. udnyttelse f.eks. til prostitution eller organdonation – ikke når endemålet er, at barnet får en familie.

Når man opdager, at en adoption ikke er foregået på lovlig vis, rejser der sig en række spørgsmål og dilemmaer – både af juridisk og psykologisk karakter.

I første omgang skal man beslutte sig for, om der er grundlag for at foretage retlige tiltag, og om der er noget at opnå ved det i forhold til de psykologiske og økonomiske omkostninger, en retssag vil indebære. Dambach og Jeannin peger på, at hvis den enkelte sag er en del af et større antal ensartede sager, kan det være en fordel at foretage sådanne søgsmål kollektivt, som det f.eks. skete i Australien, hvor man fik en kollektiv undskyldning til de børn, der var blevet franarret deres familier.

Hvis man når til den konklusion, at der ikke er noget at opnå ved retlige tiltag, er der stadig en række psykologiske aspekter at forholde sig til.

For den adopterede kan der være tale om sorg og vrede over tab af identitet og personlig historie, som skal rekonstrueres. For adoptivfamilien kan der opstå skyldfølelse over at have adopteret på falske forudsætninger og angst for, at det kan komme til at ødelægge forholdet til den adopterede. For den oprindelige familie er der først og fremmest en følelse af tab, men der kan også være vrede på grund af den uretfærdighed, man har været udsat for, eller skyldfølelse, hvis man føler, at man selv skulle have handlet anderledes for at undgå den illegale adoption.

Professionel rådgivning

Dambach og Jeannin er varme fortalere for, at der skal være professionel bistand til rådighed for den adopterede, der ønsker at efterforske sin oprindelse. De mener, at staterne har ansvaret for at sikre denne professionelle rådgivning, men i praksis findes den kun ganske få steder (f.eks. Spanien), og det fremstår ikke klart, i hvilket regi den bør etableres, hvordan den i forbindelse med internationale adoptioner skal fungere på tværs af landegrænser, og hvem der skal betale for den. I Danmark og andre modtagerlande kan denne rådgivning måske etableres som et element i PAS, men det løser dog ikke umiddelbart behovet for rådgivning til den oprindelige familie i afgiverlandet, når der er tale om international adoption.

Med professionel rådgivning menes der både juridisk og psykologisk ekspertise. Den professionelle bistand skal bl.a. kunne hjælpe med:

- Personlig afklaring og forberedelse før efterforskningen

- Hvordan man forholder sig, hvis det viser sig, at adoptionen var illegal
- Hvordan man bruger de sociale medier både til at opnå kontakt og til at bevare kontakten

Mediering mellem parter i adoptionstrekanten

I gruppearbejde på NAC var vi en gruppe, der konkluderede, at en sådan støtte bør være neutral, både i forhold til parterne i adoptionstrekanten og i forhold til de formidlende organisationer. Ideelt set bør der desuden være en over-national institution, der kan sikre en ensartethed i rettighederne på tværs af landegrænser.

Internettet og de sociale medier

Internettet og ikke mindst de sociale medier giver den enkelte adopterede helt nye muligheder og redskaber i sin eftersøgning af sit ophav. De sociale medier kan være nyttige både m.h.t. at etablere kontakt med den oprindelige familie og m.h.t. at opretholde kontakten – forudsat parterne er enige om det.

Men de sociale medier rummer også en række indbyggede risici, fordi de befinder sig i en gråzone mellem det offentlige og det private. Man skal være opmærksom på, at personlige oplysninger på internettet også kan blive tilgængelige for nogen, de ikke var tiltænkt, og at man måske ikke har kontrol over og ejerskab af oplysningerne – d.v.s. at de f.eks. ikke kan slettes fuldstændigt, hvis man senere ønsker det.

I oplægget nævnes en række konkrete risiko-scenarier og en tjekliste for både adopterede og professionelle rådgivere, som ønsker at bruge internettet til at søge efter biologisk ophav.

Man kan desuden finde en række eksempler, cases og uddybning af pointerne i Mia Dambachs og Cécile Jeannins oplæg, *Legal and practical considerations for Research of origins – with a special focus on illegal adoptions & social media*, på hjemmesiden www.nordicadoption.org ■

Nye vinde i familiestyrelsen

Af Louise Svendsen, psykolog og rådgivningskoordinator i A&S

Det er nu cirka et års tid siden, at psykolog Robert Jonassen satte sig i stolen i familiestyrelsen som faglig leder for hhv. PAS og de adoptionsforberedende kurser. Det har medbragt nye og velkomne vinde og tiltag.

Tidligere skulle man have lagt sorgen og tabet af det ufødte biologiske barn bag sig

for at blive betragtet som klar til at adoptere. I dag har kurserne implementeret nyere sorgteorier, der åbner for en forståelse af, at man godt kan bære sorgen med sig og alligevel orientere sig mod et nyt, alternativt liv – i dette tilfælde adoption.

Nye neurobiologiske teorier har også fundet vej til kurserne. Således er de begyndt at give mere undervisning om sammenhængen mellem stress, hjerne og ner-

vesystemet. Kursisterne får således en øget forståelse for, hvordan deres barns sårbarheder og reaktioner er opstået samt bedst imødekommes og håndteres.

Af andre tiltag er kurser i kommunerne vedr. institutionsstart, kurser til forældre forud for afhentning af barn, mere information vedr. åbne adoptioner samt samtalegrupper til unge adopterede og på længere sigt måske også adoptanter. ■

BOGANMELDELSE af Gunhild Korsgaard

En verden til forskel

Titel: Barnløshed, adoption og et kulørt familieliv – fra min mave til din favn
Forfatter: Monica Lorenzo Pugholm
Forord: Tine Tjørnhøj-Thomsen
Forlag: Forlaget Klim
Omfang: 240 sider
Udkom: August 2013

Det er absolut bedst at sætte sig med Monica Pugholms nye bog en dag, hvor man har god tid. For det er en bog, der er svær at slippe, når man først er gået i gang.

Man skal ikke tage fejl af den frygtelige titel „Barnløshed, adoption og et kulørt familieliv – fra din mave til min favn“. Monica Pugholms bog er både velskrevet og dybt engageret, og ind imellem er det næsten som at læse en skønlitterær bog.

Først handler det om ukomplicerede familiedrømme. Så om brudte familiedrømme og barnløshedsbehandling. Det er beundringsværdigt, hvor ærligt Monica Pugholm fortæller sin egen historie – uden samtidig at udlevere sine to børn og sin mand. Hun beskriver levende sine følelser i den periode, hvor barnløsheden går op for hende. Hun fortæller næsten hudløst, hvordan det er at være i behandling og godt pumpet op med hormoner. Hun beskriver også, hvordan hun roder rundt i sin identitet som kvinde, da det går op for hende, at hun aldrig kommer til at føde sit eget biologiske barn.

Men Monica Pugholm er ikke en hvilken-som-helst kvinde, der må se barnløsheden i øjnene og komme videre derfra.

Hun er uddannet antropolog, og det gør en verden til forskel. Hun er nemlig i stand til at træde et skridt tilbage og se sig selv og sin situation i et andet perspektiv.

Det er antropologien – og så selvfølgelig Pugholms personlighed og tilgang til verden, der gør hendes bog værd at læse.

Da hun og hendes mand gør sig klar til adoption, træder de ind i en ny verden, og som mor til to piger fra Afrika, fra Nigeria, lærer hun om nye sammenhænge i både det danske samfund og i Nigeria, hvor familien bor i lange perioder, da de får deres børn.

Igen gør antropologien en stor forskel. Monica Pugholm forsøger at se tingene udefra, og det lykkes et godt stykke hen ad vejen.

Samtidig er hun helt klart mor med stort M og en stærkt beskyttende én af slagsen. Hun ser tendenser til racisme og påtrængende opførsel mange flere steder, end jeg selv personligt ville gøre. Og hun reagerer overfor det.

Det er dog kun endnu en kvalitet ved bogen. Monica Pugholm formår at sætte ting og oplevelser til diskussion, så man tvinges til at tænke: Mener jeg også det? Eller hvad synes jeg egentlig selv?

Èt bestemt spørgsmål har jeg dog tænkt over mange gange, før jeg læste Monica

Pugholms bog med den lange titel. Det er nemlig mange år siden, jeg første gang hørte en bekendt, der også er adoptivmor, beklage sig over, at folk spurgte, om hun kendte sine børns rigtige mor. Det gjorde min bekendte virkelig rasende, og hun brugte rigtig mange kræfter på at insistere på at være sine børns „rigtige“ mor. Den trang har jeg personligt aldrig haft i nær samme grad, men det forhindrer ikke, at det er et godt spørgsmål at tage stilling til – også gerne, før man står i situationen, som helt sikkert vil opstå.

Monica Pugholm peger på en forfriskende måde på mange af de paradokser, alle adoptivfamilier med børn, der ikke ligner dem, har oplevet eller vil komme til at opleve. ■

Indkaldelse til generalforsamling i Landsforeningen Adoption & Samfund

Lørdag den 2. november 2013 kl. 13.00 på Trinity, Gl. Færgevej 30, Snoghøj, 7000 Fredericia

Foreløbig dagsorden for generalforsamlingen:

1. Valg af dirigent
2. Godkendelse af dagsorden
3. Bestyrelsens beretning
4. Regnskab for 2012/13 – forelæggelse og godkendelse
5. Indkomne forslag:
  - Vedtægtsændringer
  - Godkendelse af interessegrupper
6. Arbejdsprogram for det kommende år
7. Orientering om budget for igangværende år samt
  - Fastlæggelse af kontingent for kommende år (der indstilles til uændret kontingent)
  - Fastlæggelse af abonnementspris for bladet „Adoption & Samfund“ for det kommende år (der indstilles til uændret abonnementspris)
  - Fastlæggelse af lokalforeninger og interessegruppers andel af det samlede kontingent
8. Valg til hovedbestyrelse
9. Valg af suppleanter til hovedbestyrelsen
10. Valg af revision
11. Eventuelt

Regnskab og budget er sendt til lokalforeningerne ultimo september, herunder forslag til medlemskontingent for det kommende år samt abonnementspris for bladet for det kommende år og forslag til lokalforeningernes og interessegruppernes andel af det samlede kontingent.

Hvis der sker ændringer i dagsordenen, sendes den endelige dagsorden til lokalforeningerne senest 19. oktober.

Ved afslutningen (ca. kl. 17) er foreningen vært ved et mindre traktement.

HOVEDBESTYRELSEN

Tre søde børn på cykeltur. Ditte i midten er født i Vietnam, Andrea og Frederik er født i Kina.

Frida er 10 år og født i Kina.

Efterårsudflugt til ZOO i København med GEA

Søndag den 27. oktober kl. 10.15. Vi mødes ude foran hovedindgangen.

Vi glæder os til at se jer til en hyggelig dag i ZOO, hvor vi går på opdagelse i dyrenes verden. Jeres familie og venner er selvfølgelig også velkomne.

Vi mødes og spiser frokost kl. 12.30 enten på et tæppe, hvis vejret tillader det, eller madpakkehuset i børnezoo (nærmere aftales på dagen). Vi kan aftale yderligere mødepunkter til dagens zoo-program, når vi ses på dagen.

Dagens zoo-program fås ved at sende en sms med teksten PROGRAM til 1231 (Det koster 1 kr. + alm. sms-takst). For at modtage dagens program på sms skal din mobiltelefon kunne gå på nettet. Se også dagens program på lystavlen ved Mødestedet.

Tilmelding og betaling:

Senest den 25. oktober 2013 til: geatilmelding@gmail.com

GEA betaler billetten til medlemmernes børn.

Ikke-medlemmer er meget velkomne, men betaler selv.

Voksen: kr. 150

Barn 3-11 år: kr. 90

Temanummer om

Mad & drikke

Adoption & Samfund
Nr. 6 - Vinter 2013

Skriv dine erfaringer om adoption og mad.

Mad er bl.a. et symbol på kærlighed og omsorg. Gennem mad og måltider opbygges gradvist et tilknytningsforhold mellem barn og forældre. Nogle adoptivbørn reagerer uforholdsmæssigt voldsomt, hvis maden mangler, og andre kan helt afvise at spise. Nogle børn er underernærede, når de bliver adopterede, og det kan være en udfordring at få barnet til at spise, eller barnet overspiser eller gemmer mad af angst for, at der ikke skal være nok.

Nogle børn får tilvænningsproblemer med kosten, når de skifter land, og atter andre tåler ikke særlige madvarer fx laktose.

Mad er også kilde til velvære og nydelse. Måske har dit barn en særlig livret fra sit oprindelsesland, som det bliver ved med at holde fast i. Og måske er det blevet hele familiens livret. Del også gerne jeres yndlingsopskrifter med læserne.

Deadline for indlæg er 10. november 2013

**Send dit bidrag til
bladet@adoption.dk**

Kinesisk nudelsuppe fås ikke bedre end i Kina! Her spiser Laura nudelsuppe i Shanghai 2007.

Arrangement om unge adopterede

Tirsdag den 12 november kl. 18.30, Frederiksborg-centeret i Hillerød, lokalet fremgår af tavlen i forhallen

Ina Dulanjani Dygaard fra ASU vil med afsæt i egen historie fortælle om at være ung og adopteret. Gennem egne og andres erfaringer kommer hun ind på, det at være ung og adopteret i puberteten. Derudover vil hun komme ind på de gode og svære sider ved at være adoptere, samt hvordan det er at søge efter sine rødder i en alder af 21.

Tilmelding:

Senest den 8. november til: nordsjaelland@adoption.dk eller Eva Lyby, tlf. 4499 2920.

Der bliver serveret kaffe/the undervejs i arrangementet.

Daniel på 4 år er i Korea for at hente lillesøster Sophia på 1 år.

Mød Lars Røgilds i Odense

„Min grundlæggende antagelse er, at adopterede børn ikke fejler noget...“

Lørdag den 25. januar 2014, kl. 13.00 til 16.30

Mødecenter Odense, Buchwaldsgade 48, Odense C eller se efter Skibhus 17:48

Lars er kursusleder ved de adoptionsforberedende kurser og PAS-konsulent

Lars Røgilds er mangeårige kursusleder ved de adoptionsforberedende kurser og PAS-konsulent. Lars er desuden lektor i pædagogik, foredragsholder, supervisor og senest forfatter. Lars beskæftiger sig blandt andet med kognitiv træning af børn efter Feuersteins metode.

Lars vil i sit foredrag komme ind på, hvordan adoptivbørns start på livet påvirker deres tro på og tillid til omverdenens evne til at rumme dem, passe på dem og regulere dem. Nogle har svært ved at mærke sig selv, andre reagerer voldsomt på skift, andre igen kan være aggressive og voldsomme. Disse reaktioner kan være svære at forstå for forældre og især for bedsteforældre, pædagoger og lærere. De adopterede børn har brug for at blive forstået. Og de har brug for at forældre forstår, at livet med et adoptivbarn handler om læring, læring af tillid, læring af strategier, kropslig læring af selvregulering. Lars' grundlæggende antagelse er, at adopterede børn ikke fejler noget, ikke gør noget mærkeligt, men blot reagerer naturligt på de uheldige, uhensigtsmæssige og i nogle tilfælde umenneskelige forhold, som de er blevet budt før adoptionen. Lars arbejder med at oversætte barnets adfærd til forståelige reaktioner, således at

forældrene forstår barnet og indser det meningsfulde i deres reaktioner. Derudfra arbejder Lars og forældrene med hensigtsmæssige forandringer.

Alle er velkommen, også personale fra skoler og andet interesseret personale, der arbejder med børn i dagligdagen, der vil blive serveret kaffe/the og noget mundgodt i løbet af dagen. Der bliver mulighed for at købe vand.

Tilmelding og betaling:

Senest søndag den 19. januar 2014 til:

Ulla Gehlert, tlf. 6615 1098 eller usgehlert@yahoo.dk.

Medlemsnummer og lokalafdeling oplyses ved tilmelding.

Beløbet bedes indbetalt på konto 3596 3600141899 (husk navn i tekstfeltet), efter accept på tilmelding.

Det koster kun kr. 150,- for medlemmer af Adoption & Samfund og kr. 200,- for ikke medlemmer.

Yderligere oplysninger til:

Sanne Pedersen, tlf. 2047 0235 eller: mai.lan@mail.dk

LF Midt- og Vestsjælland inviterer til et spændende foredrag med emnet

„Spejling og jeg-støtte af adopterede børn og unge“ af psykolog Lars Rasborg

Lørdag den 23. november 2013 kl. 12.30 - 16.30 i Ringsted Sportcenter, Tværallé 8, 4100 Ringsted.
(mødelokalet fremgår af tavlen ved indgangen)

Foredraget henvender sig til:

- adoptivforældre, der oplever, at deres barn har udviklingsvanskeligheder,
- adoptivforældre som er i tvivl, om deres barn er i en god og alderssvarende udvikling,
- adoptivforældre, der venter på eller lige har modtaget et barn
- andre, der er interesseret i emnet, f.eks. pædagoger, lærere, m.fl.

Lars Rasborg er cand. psych., specialist i klinisk børnepsykologi, praktiserende psykolog. www.lrpsykolog.dk

PROGRAM

Et adopteret barn kan have levet under belastende forhold før adoptionen, f.eks. i den biologiske familie eller på et børnehjem. Belastningerne kan være blandet med oplevelser med god omsorg, og både belastninger og et eventuelt tab af personer, som ydede god omsorg, kan præge barnet mere eller mindre i lang tid efter adoptionen. Dertil kommer, at barnet kan være belastet af den omvæltning, som selve adoptionen kan udgøre for det.

Hvis almindelige pædagogiske metoder ikke hjælper barnet ind i en god udvikling, kan spejling og jeg-støtte meget ofte være hjælpsomt. Metoderne kan anvendes af forældre, pædagoger og lærere samt eventuelle andre voksne omkring barnet, f.eks. bedsteforældre.

Dagen indledes med et oplæg på ca. en time, hvor nogle af de udviklings- og tilknytningsproblemer, som adopterede børn kan have, beskrives, og hvor metoderne spejling og jeg-støtte præsenteres og illustreres med eksempler.

Derefter danner deltageres spørgsmål, kommentarer og egne eksempler udgangspunkt for yderligere illustration og uddybning af metoderne, ligesom at de emner, der særligt har deltageres interesse kan uddybes. Der er gode erfaringer med at illustrere og uddybe metoderne ud fra småeksempler fra deltageres hverdag med deres børn.

Emner, der kunne have særlig interesse, kan f.eks. være:

- Spejling og jeg-støtte af børn, der har en diagnose, f.eks. ADHD eller Aspergers syndrom/autisme, eller som har en adfærd, der kan minde herom.
- Inddragelse af livshistorien i spejling.
- Spejling og jeg-støtte i daginstitution og skole.
- Spejling og jeg-støtte set i forhold til andre metoder.

Litteratur:

Foredraget bygger på Lars Rasborgs bog „Sunde børns problemer“ (Akademisk Forlag, 2009). Artiklen „Spejling og jeg-støtte ved omsorgssvigt“ er en kort introduktion til metoderne. (Artiklen findes på s. 181-93 i Adoptionshåndbogen, som er redigeret af Iben Krarup Høgsberg og Anette Buch-illing og udkommet på Hans Reitzels Forlag, 2012).

Ønsker man en mere uddybende beskrivelse af metoderne og udviklingspsykologien bag dem, kan man gå til Lars Rasborgs bog „Miljøterapi med børn og unge“ (Akademisk Forlag, 2. udgave, 2007), blot man forsøger at se bort fra, at den handler om svigtede børn, der er anbragt uden for hjemmet. I Adoption & Samfund, nr. 4/2009, s. 18-19 er der en fyldig anmeldelse af bogen, skrevet af Marianne Krogh Jensen, som også kan læses som en introduktion til metoderne.

TILMELDING & PRIS

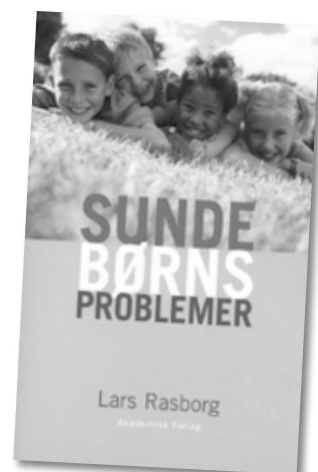
Medlemmer: kr. 75,- / Ikke-medlemmer: kr. 150,-
Bindende tilmelding skal ske **senest den 9. november 2013** til Lene Borg på mail: Lene.Borg.2B@gmail.com

I mailen skal oplyses deltagernavn/e, mobilnr., og medl.nr., som kan findes bag på bladet!

Efter at tilmeldingen er bekræftet, skal deltagergebyret STRAKS indsættes på vores konto 0520 - 438918. HUSK navn eller medlemsnr. i tekstfeltet.

Såfremt der er spørgsmål til arrangementet kan fmd. Lene Borg kontaktes pr. mail eller på tlf. 4060 9201.

Bestyrelsen i LF Midt- og Vestsjælland

Lars Rasborgs bog
„Sunde børns problemer“
(Akademisk Forlag, 2009)

Brænder du for at gøre en forskel for foreningens medlemsfamilier, så har du chancen nu, idet vi søger nye

»ILDSJÆLE« til Hovedbestyrelsen!

Til Landsgeneralforsamlingen, der afholdes **lørdag, den 2. november 2013** på Trinity Hotel og Conference Center i Fredericia skal der traditionen tro vælges nye bestyrelsesmedlemmer og suppleanter til Hovedbestyrelsen (kaldet HB), og vi efterlyser derfor nye **kandidater**, der har tid, lyst og kræfter til at stille op!

I HB har vi mange forskellige opgaver/udfordringer at tage os af, og jo flere vi er, jo flere opgaver/udfordringer kan vi løse til gavn for vore medlemsfamilier! Har du lyst til at være med til dette, så læs mere her:

Hvilke personprofiler er der brug for?

- En person, der har politisk erfaring, eller som interesserer sig for politik, og gerne en, der har sin daglige gang eller har et netværk på „Borgen“
- En person, der har kendskab til WordPress og dermed kan være back-up for vores webmaster
- En person – evt. en journalist – der altid har „fingeren på pulsen“ m.h.t. nyheder, der vedrører adoptionsområdet, og som hurtigt kan „ryste en pressemeddelelse ud af ærmet“
- Personer, der har erfaring fra arbejdet i en interesseorganisation
- Personer, der har kendskab til fundraising
- Personer, der ved, hvordan vi som forening kan gøre os mere synlige i mediernes verden

Herudover kan vi bruge:

- Kommende adoptanter, der står på venteliste
- Værende adoptanter til enten små, større børn, teenagere eller voksne børn
- Voksne adopterede
- Adoptanter til dansk adopterede børn

Det allervigtigste er dog, at du har tid og lyst til at engagere dig i bestyrelsesarbejdet og gerne vil yde en indsats på de områder, som du brænder for og dermed gøre en forskel for foreningens mange medlemsfamilier!

Hvor tit afholdes der HB møder?

Der afholdes ca. 6 møder om året, og det foregår som regel en lørdag fra 10.00-16.30 og afholdes enten på Fyn, i Jylland eller på Sjælland. Derudover afholder vi Landsmøde i en weekend i foråret, hvor vi naturligvis gerne ser, at så mange HB-medlemmer som overhovedet muligt deltager.

I forbindelse med Landsgeneralforsamlingen, der normalt afholdes i første halvdel af november måned, skal du også afsætte en weekend, idet vi holder bestyrelsesmøde både før og efter Landsgeneralforsamlingen!

Når der er tale om weekendmøder overnatter vi på stedet, hvor mødet afholdes. Indimellem afholdes der også telefon- eller Skype-møder i de forskellige udvalg.

Det forventes, at du deltager i langt de fleste af møderne, men naturligvis kan der opstå situationer, hvor man af forskellige årsager må melde fra, og det er der selvfølgelig plads til. Men det er klart, at jo mere du deltager, jo større viden får du om arbejdet i A & S og jo bedre og stærkere netværk får du i foreningen.

Hvor lang tid binder man sig for?

Hvis du vil vælges som HB-medlem binder du dig for en 2-årig periode. Har du ikke mod på at lade dig binde for en 2-årig periode, kan du vælge kun at stille op som suppleant, da du dermed kun er valgt for 1 år og dermed også kun binder dig til at arbejde for foreningen i 1 år.

Det skal bemærkes, at som suppleant indgår du i bestyrelsesarbejdet på lige fod med bestyrelsesmedlemmerne, men du har ikke stemmeret, hvis der skulle være en afstemning. Ønsker du efter det 1 år at fortsætte i HB, skal du genopstilles på næste års Generalforsamling på lige fod med andre kandidater.

Delegeret = stemmeret, men hvordan?

Hvis du vil have stemmeret til Landsgeneralforsamlingen, skal du vælges som delegeret på generalforsamlingen i din lokalforening. Har du ikke mulighed for at deltage i denne, eller har den allerede været afholdt, kan du kontakte formanden i din lokalforening og spørge om de har flere pladser tilbage! Du kan godt deltage uden at være delegeret, men så har du bare ikke nogen stemmeret.

Overvejer du at stille op til HB?

Og har du lyst til at høre mere om bestyrelsesarbejdet, så kontakt en af os, der sidder i HB for yderligere oplysninger. Du finder vores tlf. nr. eller mailadresse forrest i bladet!

Vil du gerne hjælpe os med nogle konkrete opgaver uden at sidde i HB

Hvis du er i besiddelse af en af de kompetencer, som vi søger, og gerne vil udføre nogle konkrete opgaver for foreningen, men ikke har tid til det egentlige bestyrelsesarbejde, så kan du melde dig som en „resurseperson“, og du vil dermed blive registreret i vores **RESURSEBASE**.

Får vi brug for dig til en specifik opgave, så kontakter vi dig. Du skal blot sende en mail til Resurse@adoption.dk, hvor du skriver lidt om dig selv, og hvad du kan tilbyde foreningen, så bliver du kontaktet af en af os.

Vi ser meget frem til at høre fra dig!
HOVEDBESTYRELSEN

Fuld fart frem. Frederik er 3 1/2 og født i Kina.

ANNONCE

China Homeland Tours Customize Service

For both private & group adoptive families.

Choose us, you will get:

- Visit the orphanage where your child lived
- Experience China culture from our funny activities for your kids
- Flexible Tour schedule & arrangement according to all your needs
- Professional English guide who knows China & the adoption way
- More details: www.leadtochina.com/travel/adoption

CONTACT US

TEL: 0086-551-5355416

EMAIL: service@onlinechinatours.com

LEADTOCHINA.COM

ADOPTION & SAMFUND Lokalforeningen Fyn

Årets Juletræs-fest

Søndag den 1. december 2013 kl. 14.00 til senest kl. 17.00 i Ferritslev
Fritidshus, Ørbækvej 916, Ferritslev

Program:

- kaffe, saftvand og hjemmebag
- musikalsk underholdning
- vi danser om juletræet
- julemanden kommer med gaver og slikposer til børnene

Pris:

Kr. 40,- pr. gæst over 2 år

Gave:

Da julemanden har frygtelig travlt i december, bedes I tage en lille gave (værdi ca. 20 kr.) med til jeres barn/børn (sæt navn på).

Vi lover, at julemanden klarer resten!

Julepynt:

For at juletræet skal blive rigtig flot, beder vi om, at hvert barn medbringer et stk. julepynt til træet

Kage:

Hvis I medbringer en kage, så kommer den ene gratis ind. I kan give besked ved tilmelding, om I tager kage med!

Tilmelding:

til Lone Lindberg, senest 25. november
mail: lone@lindberg-carstensen.dk eller
tlf. 5042 8382

Vi glæder os til at se jer
Mange hilsner
Bestyrelsen

ANNONCE

Terapi til Adopterede Børn "At bygge bro mellem fortid og nutid"

Mulighed for en gratis og uforpligtende introduktions-samtale

Konsultation i
Vejle

Tlf: 2513 0428

Medlem af Dansk Psykoterapeutforening

Solveig Lund Bech

Mor til 3 adopterede børn
Psykotereapeut Børneterapeut og Pædagog
solveigbech@gmail.com www.SolveigB.dk

Oliver på 4 år er på æblepluk.

LOKALFORENINGER

Her finder du din lokalforening. Ikke alle har hjemmesider.
Er du i tvivl om dit tilhørsforhold, så se under adresser og links på www.adoption.dk

Lokalforeninger i Region Nordjylland

Nordjylland

Else Jungersen Overbye, Parallelvej 12, Nørhalne, 9430 Vadum
Web: nordjylland.adoption.dk
Mail: nordjylland@adoption.dk
Tlf.: 98 17 17 11

Lokalforeninger i Region Midtjylland

Gudenåen

Mona Østergård, Sanglærkevej 12, Mønsted, 8800 Viborg
Web: gudenaen.adoption.dk
Mail: gudenaen@adoption.dk
Tlf.: 86 64 61 72

Vestjylland

Charlotte Christensen, Ringkøbingvej 1, 7400 Herning
Web: vestjylland.adoption.dk
Mail: vestjylland@adoption.dk
Tlf.: 97 21 18 78

Østjylland

Jeanette Lyk, Langballevej 14, 8320 Mårslet
Mail: oestjylland@adoption.dk, tlf.: 61 28 76 63
Web: oestjylland.adoption.dk

Lokalforeninger i Region Syddanmark

Sydvestjylland

Jørn K. Pedersen, Prangeager 38, 7120 Vejle Øst
Web: sydvestjylland.adoption.dk
Mail: sydvestjylland@adoption.dk
Tlf.: 60 82 04 35

Sydøstjylland

Ulla Grau, Hydevadvej 28, 6270 Rødekro
Mail: sydoestjylland@adoption.dk
Tlf.: 74 69 38 13

Fyn

Sanne Pedersen, Lundsbjergvej 38, 5863 Ferritslev
Web: fyn.adoption.dk
Mail: fyn@adoption.dk
Tlf.: 65 97 22 97

Lokalforeninger i Region Sjælland

Sydsjælland

Pia Thomsen, Faunedalen 12, 4700 Næstved
Mail: sydsjaelland@adoption.dk
Tlf.: 31 72 01 02

Midt- og Vestsjælland

Lene Borg, Tveje-Merløse 28, 4300 Holbæk
Web: midtogvestsjaelland-adoption.dk
Mail: midtogvestsjaelland@adoption.dk
Tlf.: 59 43 92 01

Lokalforeninger i Region Hovedstaden

København

Kurt Nielsen, Dæmningen 55, 2500 Valby
Web: koebenhavn.adoption.dk
Mail: koebenhavn@adoption.dk
Tlf.: 36 16 87 25

Københavns Omegn

Elisabeth Rolffes Becker, Trongårdsvej 13A, 2800 Lyngby
Web: koebenhavnsomegn.adoption.dk
Mail: koebenhavnsomegn@adoption.dk
Tlf.: 45 88 06 01

Nordsjælland

Lis Harmundal
Mail: nordsjaelland@adoption.dk

Bornholm

Hanne Nielsen, Anhøjvej 6, 3700 Rønne
Mail: bornholm@adoption.dk
Tlf.: 56 47 08 12

LANDEGRUPPER/INTERESSEGRUPPER

Bolivia

Anette Buch-Illing, buch-illing@privat.dk
Aase Wodstrup Jensen, aase.wodstrup@mail.dk
Katinka Hoydal, hoylysdal@mail.dk
<http://bolivialandegruppen.dk>

Bulgarien

Anna Maria Poulsen
amfp57@gmail.com
bulgarien.adoption.dk

Burkinagruppen

Benedikte Lohse
Kollundvej 38, 2770 Kastrup, tlf. 30 79 29 98
bmlohse@hotmail.com
burkinagruppen.dk

Colombia

Kate Nielsen
tlf. 56 14 28 16
colombialandegruppen@gmail.com
www.holagominisite.dk

Danmark

Helle Lykke
Krænkerupvej 6, 4270 Høng, tlf. 51 92 05 95
www.danskadoption.dk (mail via denne adresse)

Ecuador

Sanne Håsseris
sanne@helsingevej.dk, www.ecuadorklubben.dk

Etiopien

Jens L. Tranholm Damkjær
tlf. 86 29 20 28
jensld@mail.dk, www.etiopien-foreningen.dk

Guatemala

Anni Bech Nielsen
tlf. 47 52 77 76

Hviderusland

www.hvideruslandklubben.dk

Indien

Svend Erik Holm, tlf. 64 47 38 35
sve@holm.mail.dk
www.123hjemmeside.dk/indiengruppen

Kaliningrad/Moskva

Helle Pedersen, tlf. 97 17 31 01

Kina

Søren Lodberg
Hjortevej 17, 7100 Vejle, tlf. 60 74 12 50
formand@kinaforeningen.dk, www.kinaforeningen.dk

Landegruppe for Sydkorea

Sisse Jacobsen, Engdraget 25, 3450 Allerød
tlf. 30 23 34 08
koreatrolde@koreatrolde.dk, www.koreatrolde.dk

Nepal

Hanne og Hans Doktor
tlf. 75 65 48 36
hanne.veis@adr.dk

Nigeria

Medlemskontakt: Yvonne Hegaard Hansen
yvonnehegaard@hotmail.com, tlf. 29 64 17 04
www.nigeriaadoption.dk

Peru

Bjørn Rude Voldborg
Æblehaven 1, 3400 Hillerød, tlf. 48 25 05 95
bgv@pharmexa.com

Rumænien

Lars Birk Sørensen
tlf. 86 41 51 13
larsbirk@skylinemail.dk, www.rumania.adoption.dk

Sri Lanka (Dansk Sri Lanka Forening)

Henrik Sloth
Syrenvej 3, 6600 Vejen
tlf. 28 73 50 51
fryds@os.dk
dansksrilankaforening@gmail.com
www.dansksrilankaforening.dk

Sydafrika

Laila Broberg
Rebekkavej 12, 1. sal, 2900 Hellerup, tlf. 61 79 48 08
landegrupesydafrika@gmail.com
www.landegrupesydafrika.dk

Thailand

Mette Juul Andersen
Vangeledet 32, 4760 Vordingborg, tlf. 21 60 19 56
vangeledet32@hotmail.com

Tjekkiet

Anne-Lise Balle
Lucernevej 16, 5210 Odense NV, tlf. 29 40 91 95
tjekkiat@adoption.dk
tjekkiat.adoption.dk

Vietnam

Jeanett Stefansen
Teglværksbakken 31, 2900 Hellerup, tlf. 35 55 78 74
jeanett.jeppe@gmail.com
www.vietnamadoption.dk

Interessegrupper

Bal Vikas Venner, Indien

Annette Havemann Linnet, tlf. 49 19 09 13
Hanne Juhl Holm, tlf. 26 36 27 23
www.balvikas.dk, info@balvikas.dk

Colombia – Fanas venner

Ulla Gehlert, Julagerævnet 22, 5260 Odense S,
tlf. 66 15 10 98, sugehlert@yahoo.dk

Eneadoptanter (GEA)

Gitta Wörtwein, tlf. 40 93 11 03
geagitta@gmail.com
Maria Thomasson, tlf. 26 25 20 22
mariath9@gmail.com

Børnehjemmet Palna, Indien

Mette Thomsen, tlf. 38 28 50 25

Gruppen af adoptivforældre til børn med handicap

Bernadette Marsh
bernadettemarsh@gmail.com

RÅDGIVNINGSGUIDE

Adoption & Samfund tilbyder rådgivning i alle faser af en adoption. Rådgiverne er enten faglige rådgivere med en specifik relevant uddannelse og særlig viden om adoption eller adopterede og adoptanter, som kan komme med råd baseret på deres personlige erfaringer og foreningens viden.

Rådgiverne arbejder på frivillig basis. De har tavshedspligt. De fleste rådgivere besvarer rådgivningsopkald i deres hjem.

Bemærk, at faglige rådgivere og forælderådgivere har lukket i juli. Sagsrådgiverne kan kontaktes hele sommeren. Kontakt bedst efter kl. 20.

SAGSRÅDGIVERE

Sagsrådgiverne svarer på generelle spørgsmål om adoption og rådgiver i alle faser af adoptionsproceduren fra de første overvejelser om adoption, til adoptionsbevillingen er givet.

Simple spørgsmål kan fremsendes på mail til adressen: raadgivning@adoption.dk.

For egentlig rådgivning i adoptionsager er det bedre at henvende sig telefonisk til en af rådgiverne nedenfor, især hvis det drejer sig om lidt mere komplicerede sager, f.eks.:

- Sager, hvor ansøgerne fornemmer risiko for helt eller delvist afslag på godkendelse.
- Anke- og klagesager.
- Problemer i matchningssager.
- Problemer i forhold til de formidlende organisationer.

Bente Romanoff 33 22 88 68
Mie Olesen 36 45 02 08
Anniker Kjær Hansen 35 82 35 43
Josie Köhler 43 64 70 10
Janet Majlund 40 58 66 66

Hvis du ikke træffer nogen, så læg en besked på telefonsvareren eller send en mail.

FAGLIGE RÅDGIVERE

Rådgiverne er fagfolk, der frivilligt rådgiver inden for deres professionelle fagområde.

Læge

Besvarer spørgsmål om helbreds- og handicapforhold hos adoptionsansøgere, barn i forslag og adopterede.

Jens Bertelsen 23 45 49 97
E-mail: musaeus@dadlnet.dk
Ida Bjerrum Bach 25 78 41 24
E-mail: ibb@dadlnet.dk

Sundhedsplejerske

Rådgiver om den gensidige tilknytningsproces og almindelige reaktionsmønstre. Hvordan hjælper man sit barn igennem overgangen fra børnehjem/plejefamilie til adoptivfamilie.

Gitte Korsholm Jørgensen 60 12 22 57
Lis Ravn 74 56 85 44
E-mail: lir@hadarslev.dk

Pædagogisk konsulent

Rådgiver om institutionsstart, indskoling og vanskeligheder i institutioner/skoler.

Gitte Stæhr Larsen 48 24 51 55 / 31 16 69 51

Speciallærer

Rådgiver, hvis der er behov for eller overvejelser om en særlig undervisningsindsats i skolen, særligt i forbindelse med omsorgssvigtede børn.

Pia Robinson 21 66 76 18
E-mail: pia-robinson@hotmail.com

Talepædagog og speciallærer

Rådgiver om tale- og sprogvanskeligheder før eller efter barnets ankomst. Sparrer evt. med den lokale talepædagog.

Irene Bjerregaard 27 12 93 07
Lise Jensen 20 96 39 00
E-mail: stinne_odder@hotmail.com

Psykolog

Rådgiver unge/voksne adopterede og adoptivfamilier. Psykologen kan medvirke til at viderefremme evt. behov for længerevarende indsats til relevante behandlere og/eller instanser.

Birgit Cederholm 44 44 33 82
Ingen mulighed for at lægge besked på svarer.
Palle Vestberg 33 11 90 20 (dag)
33 32 94 07 (aften)

E-mail: palle.vestberg@psykologservice.dk
Desuden personlig henvendelse i København.

Socialrådgiver

Råd og vejledning om at samarbejde med sociale myndigheder, dvs. at finde vej i systemerne, lov og ret, herunder at forstå bevillinger og afslag. Rådgiveren kan ikke afgøre eller omstøde kommunens afgørelse, men bistå med vejledning om muligheder for at anke en afgørelse.

Lise Rytter Krogh 51 22 07 68

Socialpædagog og lektor i pædagogik

Råd og vejledning til adoptivforældre vedr. mindre dagligdags udfordringer eller større vanskeligheder vedr. opdragelse og familieliv. Telefonisk bedst efter kl. 20.30.

Jette Eriksen 36 49 84 40 / 22 54 60 53
E-mail: jee@ucsj.dk

Adoptionslinjen

Et rådgivningstilbud til dig der er adopteret, eller dig der gerne vil tale med en adopteret. Vi tilbyder en generel snak om det at være adopteret i Danmark samt særlige udfordringer og problemer ved at være adopteret. Ligeledes kan du få råd og vejledning om søgning af biologisk ophav; motivation, kontakt, søgningsproces samt tiden efter et evt. møde.

**Adoptionslinjen er åben:
mandage fra 19.30 til 21.30.**

Henvendelse via e-mail forud for rådgivning/samtale foretrækkes. Herefter aftales der om vi skal skype, telefonere eller maile i anførte tidsrum.

Karen-Lise Gram 51 25 16 04
E-mail: adoptionslinjen@adoption.dk
Skype: [adoptionslinjen](https://www.skype.com/da/details/adoptionslinjen)

Pædagog

Rådgiver om barnets/børnenes start i institution og dagpleje samt eventuelle vanskeligheder i institutionen/dagplejen.

Rie Østergaard 97 22 12 87 / 22 43 91 52
Charlotte Christensen 91 21 18 78
E-mail: charlotte@sircus.dk
Telefontid kl. 20.00 - 21.00

FORÆLDRERÅDGIVERE

Rådgiverne er medlemmer med særlig interesse i et bestemt emne inden for adoptionsområdet.

Ventelistefrustrationer

Rådgivning, når man er i adoptionsforløbet og oplever frustrationer, fordi forløbet ikke går som forventet, eller når det er vanskeligt at klare ventetiden.

Jan og Anette Mark 51 32 39 76

Adoption af præmature børn

Rådgivning om det at få et præmaturnt barn i forslag eller at have et præmaturnt barn.

Trine Boardman 31 55 20 79

Tab af barn i forslag

Hjælp og støtte til dem, der har mistet et barn, som de har haft i forslag og været godkendt til.

Janne Skov 66 13 63 02

Anonym adoption af danske børn

Rådgivning om anonym adoption af danske børn.

Helle Lykke 51 92 05 95
E-mail: helle.lykke@gmail.com

Adoption af større børn

Rådgivningssamtaler og mulighed for kontakt til andre familier, der har modtaget større børn, som tilbyder telefonisk støtte og hjælp om de problemer, der kan være forbundet hermed.

Anne Marie Poulsen 28 29 26 18
E-mail: amfp@pbhome.dk

Teenager i hjemmet

Rådgivning til adoptivfamilier med spørgsmål og problemer vedr. børn i præpubertet og teenagealderen. For såvel forældre som unge.

Inger Sørensen 45 93 80 06
E-mail: inger_soerensen@mail.dk

Skoleproblemer

Rådgivning i forbindelse med vanskeligheder knyttet til den adopteredes skolegang.

Janet Majlund 40 58 66 66
E-mail: janetmajlund@hotmail.com

Eneadoptanter/GEA

Rådgiver eneansøgere før/under/efter godkendelse og efter hjemtagelse af barn. GEA har også faglige rådgivere. Tilbyder desuden hjælp til opstart af samtalegrupper når som helst i adoptionsprocessen.

Maria Thomasson 26 25 80 22
E-mail: mariath9@gmail.com
Signe Hindsberger 23 31 01 20
E-mail: signhind@post7.tele.dk

ADOPTIONSKALENDER

Husk, du er altid velkommen til at deltage i et arrangement i andre lokalforeninger end din egen

Dato	Tid og sted	Arrangement	Arrangør/kontakt
23.10.2013	Kl. 17.00 - 19.30 Kursusstedet Bakkevej 2, Lading 8471 Sabro	Mindfulnesskursus v. Anna Wejdemann og Jacob Piet, psykolog, ph.d. og uddannet underviser i MBSR. <i>Læs mere om kurset på kalenderen:</i> www.adoption.dk	Kursuspris: 4.500,- for selvbetalere og 5.500,- kr + moms for fradragsberet- tagede virksomheder og organisationer.
27.10.2013	Kl. 10.15 - 15.00	Efterårs udflugt til ZOO i København <i>Læs mere på kalenderen på www.adoption.dk</i>	GEA Voksen: kr. 150 Barn 3-11 år: kr. 90
27.10.2013	Kl. 14.00 - 16.00 i Århus	Sådan holder du hovedet koldt, mens du venter <i>Læs mere om arrangementet her:</i> www.mensduventer.dk/arrangementer	Deltagerpris kr. 250,-.
2.11.2013	Kl. 10.30 - 12.30 Trinity, Fredericia	HB-møde	HB
2.11.2013	Kl. 13.00 - 17.00 Trinity, Fredericia	Landsgeneralforsamling <i>Se indkaldelsen i bladet eller på www.adoption.dk</i>	HB
3.11.2013	Kl. 9.00 - 14.00 Trinity, Fredericia	HB-møde	HB
5.11.2013	Kl. 19.00 - 21.30 Østergade 24b (Pistolstræde), København	Netværkslounge for dig, der venter <i>Læs mere på www.mombyheart.com</i>	MOMBYHEART Tanja Damborg, tlf. 2619 7685 eller tanja@mombyheart.com
17.11.2013	Kl. 13.00 - 16.00 i Festsalen bygning D Sct. Anna Gade skole, Århus C	Sporløs og hvad så? <i>Læs mere på kalenderen på www.adoption.dk</i>	LF Østjylland Tilmelding skal ske til Jeanette Lyk på: adoption.lyk@profibermail.dk senest den 10. nov. 2013 Pris 50 kr. pr. pers.
17.11.2013	Kl. 14.00 - 16.00 i Odense	Sådan holder du hovedet koldt, mens du venter <i>Læs mere om arrangementet her:</i> www.mensduventer.dk/arrangementer	Deltagerpris kr. 250,-.
23.11.2013	Kl. 12.30 - 16.00 Ringsted Sportcenter, Tværrallé 8 Ringsted	Foredraget „Spejling og jeg-støtte af adopte- rede børn og unge“ af psykolog Lars Rasborg <i>Se annoncen i bladet eller kalenderen på</i> www.adoption.dk	LF Midt- og Vestsjælland Lene Borg tlf. 4060 9201/eller mail: Lene.Borg.2B@gmail.com Deltagerpris: kr. 75,- for medlemmer og kr. 150,- for ikke-medlemmer.
25.11.2013	Kl. 9.00 - 16.00 AUH Risskov Skovagervej 2 8240 Risskov	Adoption - Temadag om forståelse, rådgivning og behandling af adopterede børn og unge	Region Midtjylland Yderligere oplysninger kan fås hos Lisbeth Mikkelsen, Lisbeth.Mikkelsen@stab.rm.dk , tlf.7841 0928 Tilmelding via www.rm.plan2learn.dk
26.11.2013	Kl. 19.00 - 22.00 Valby Kulturhus Valgårdsvvej 4-8 - i teatersalen Valby	Filmen der ikke måtte vises på DR! og AC Børnehjælp, der i dag bruger filmen i deres arbejde med kommende adoptanter. <i>Læs mere på kalenderen på www.adoption.dk</i>	LF København Birgitte Larsen kan kontaktes pr. mail, for spørgsmål kastrupvej@hotmail.com
1.12.2013	Kl. 14.00 - 17.00 Fjerritslev fritidshus	Juletræsfest m. levende musik, julemand og masser af hygge. <i>Se annoncen inde i bladet.</i>	LF Fyn Pris: 40 kr., som betales ved indgangen.
1.12.2013	Kl. 14.00 - 16.30 Holsted Sognegård Vestergade 15 6670 Holsted	Julehygge	LF Sydvestjylland Kontaktperson: Lilian Vigtoft-Jessen, lilian.vigtoft-jessen@adoption.dk
25.1.2013	Kl. 13.00 - 16.30 Mødecener Odense Buchwaldsgade 48 Odense C	Adopterede børn fejler ikke noget ... Foredrag med Lars Røgilds, PAS-konsulent og mangeårig kursusleder ved de adoptionsforberedende kurser. <i>Læs mere på kalenderen på www.adoption.dk</i>	LF Fyn Sanne Pedersen på mobil 2047 0235 eller mai.lan@mail.dk
25.1.2014	Kl. 12.30 - 16.00 i Ringsted Sportcenter Tværrallé 8 Ringsted	Skolestart, institutionsstart og barnets sensoriske/sansemotoriske udvikling v. psykoterapeut og PAS-konsulent Gitte Frost	LF Midt- og Vestsjælland Lene Borg, tlf. 4060 9201 mail: Lene.Borg.2B@gmail.com

Se flere detaljer om arrangementerne på <http://kal.adoption.dk>
Optagelse til kalenderen: kalender@adoption.dk

Forkortelser: HB = Hovedbestyrelsen, LF = Lokalforening